

CSEPEL

BUDAPEST XXI. KERÜLET
TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYVE

390/2017. (XI.30.) KT. HATÁROZATTAL ELFOGADVA

KÉSZÍTETTE:
BUDAPEST FŐVÁROS XXI. KERÜLET
CSEPELI POLGÁRMESTERI HIVATAL

FŐÉPÍTÉSZI IRODA
2017

TARTALOMJEGYZÉK

Köszöntő

1. Bevezetés 3

2. Csepel bemutatása 5

Csepel kialakulásának rövid története

3. Örökségünk 8

4. Eltérő karakterű településrészek Csepelen 11

Városközpont környezete

*Átalakuló vegyes, lakó- és intézményi
környezet*

Lakótelepek és lakóparkok környezete

Telepszerű családi házas környezet

Kertvárosi környezet

Duna-part környezete

Iparszármazékok, gazdasági környezet

*Történelmi-indusztriális lakóegyüttes és
környezete*

Jellemzően zártkertes környezet

Jelentős zöldfelületek, városi parkok

Jellemzően nem beépített környezet

Kiemelt jelentőségű utak

Eltérő karakterű beépítési minták

5. Építészeti útmutató 28

Telepítés

Terepalakítás

Magasság

Tetőhajlásszög

Tetőforma

Anyaghasználat, színezés

Kerítések

Kertek

Emeletráépítés, tetőtér, tetőablak

Ablakok

*Homlokzatképzés,-tagolás, tömegformá-
lás*

Részletek

Jellegzetességek

Épületszám, lakásszám

6. Mai példák 43

Rekonstrukció, átépítés

7. Utcák, terek 47

Közterületek építményei

Reklámok, cégérek

8. Lakótelepek színezése 48

Lakótelepek színharmonizációi

A színtervekről

Színhasználat

Mintaszínezés példa

Impresszum

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Csepeliek, kedves Érdeklődők!

Nagy örömmel nyújtom át Önöknek Csepel építészeti hagyományait, értékeit szemléltető Településképi Arculati Kézikönyvet, amely egy újszerű szemléletformáló segédlet a település építészeti elemeinek megismeréséhez. A könyv bemutatja Csepel gazdag múltját, épített és természeti értékeit, emellett iránymutatásaival ajánlásokat, javaslatokat tesz az építkezőknek, és jó példákkal segíti Csepel településképiének igényes formálását.

Csepel Településképi Arculati Kézikönyve hozzájárul a családi házas övezetek kertvárosi jellegének megőrzéséhez, a sikeresen megkezdődött lakótelep-rehabilitációk folytatásához. Egyedi táji-, természeti értékei okán kiemelt szerepet kapnak az elmúlt évek fejlesztéseinek köszönhetően népszerű szabadidős helyek, mint a Ráckevei (Soroksári)-Duna-part, a Tamariska-domb, vagy kerületünk családbarát közparkjai.

Szeretném megköszönni Önöknek, hogy véleményükkel, észrevételeikkel hozzájárultak e szép kiadvány megszületéséhez. Kérem, a jövőben is maradjunk kapcsolatban, hogy a változó környezetre és igényekre reagálva folyamatosan fejleszthessük Csepel településképi arculatát.

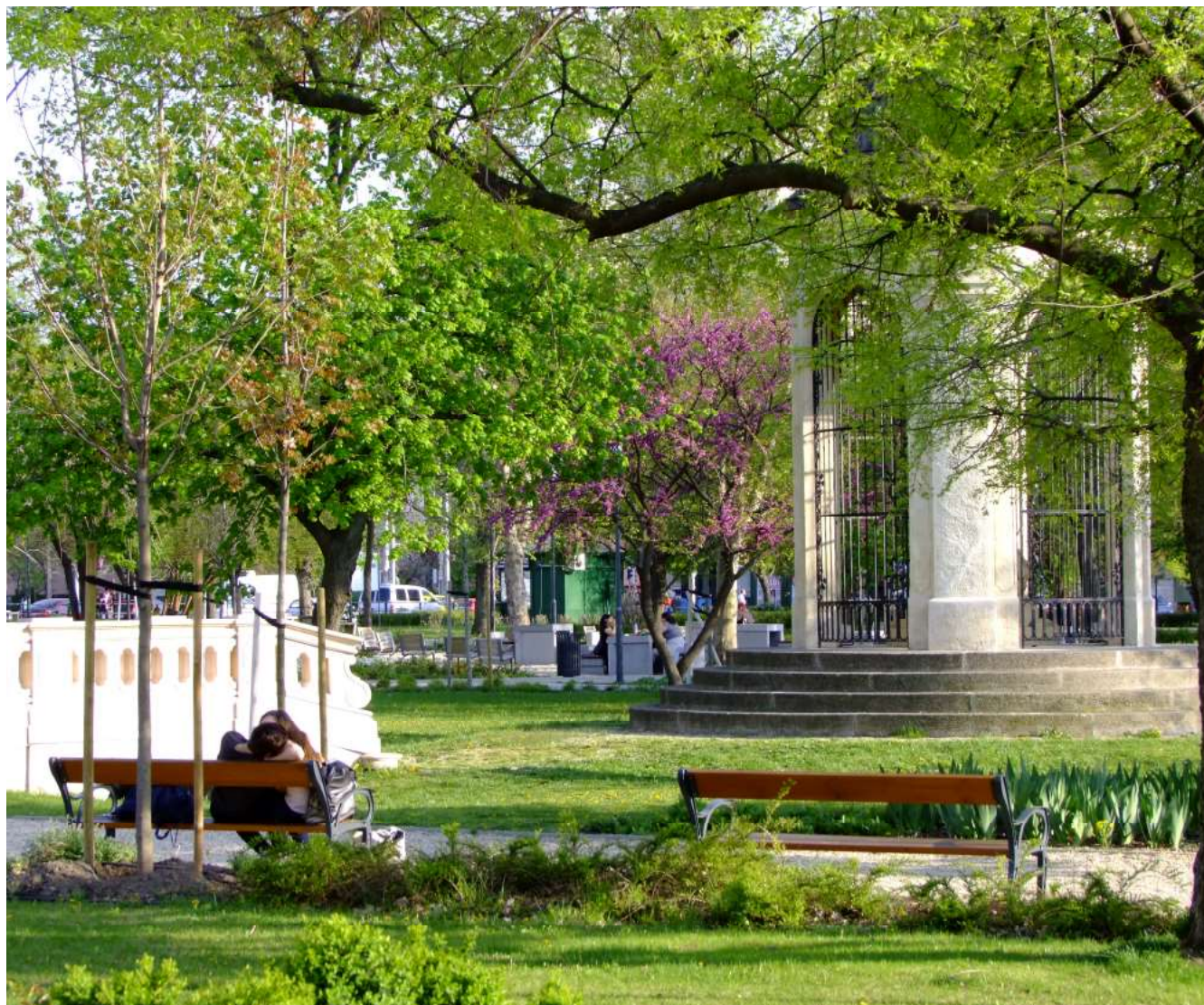
Borbély Lénárd
polgármester

BEVEZETÉS

Csepel településképi arculati kézikönyve a településképi védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény felhatalmazása alapján készült dokumentum, mely hiánypótló műfajt teremt a településképi alakításában. A településképi arculati kézikönyv a -településképi rendelettel együtt alkalmazva- olyan segédlet, amely az eddigi főként szakemberek számára készült leírások helyett, mellett, a helyben lakó közösséget szólítja meg és ad iránymutatást a szűken szabott életterünk, Csepel alakítására, formálására. A könyv a települési táj, az épített környezet évszázadok óta alakuló fizikai megjelenésére, örökségére tekintettel nyújt megvalósult jó példákat, bemutatató ábrák segítségével szemléltető módon ajánlásokat.

A kerület településképe látványosan fejlődhet egy-egy nagyobb vállalat beruházásakor, azonban a legkisebb családház renoválásán és építésén, a panelépületek megújításán át a helyben élő közösség a települése legnagyobb formálója.

A könyv célja, hogy példáival minden építkezés és településformálás előtt ötletet és útmutatást adjon. A könyv értelmezésében, adott kérdések további megválaszolásában Csepel Főépítési irodája nyújt szíves segítséget.

Az arculati kézikönyv széleskörű társadalmi egyeztetés folyamán nyerte el tartalmát. Mivel a körülöttünk lévő világ folyton fejlődik, az építés korszerűbb technikákat és anyagokat állít szolgálatába. Az arculati kézikönyv célja szerint ezen változó igények nyomkövetésével, szükség esetén tartalmában is megújulni képes eszközként segíti az érdeklődőket.

CSEPEL BEMUTATÁSA

Csepel a főváros XXI. kerülete, mely az egyik legkésőbb Budapesthez csatolt kerület, egyben a Csepel-sziget legészakibb települése. Budapest többi területével csak természetes határvonala van, hiszen nyugatról a Duna főága, keletről pedig a Ráckevei-(Soroksári)-Duna-ág - választja el a szomszédos (XI., XXII., IX., XX., XXIII.) kerületektől. Délen Csepel közigazgatási határa egyben Budapest városhatára. A földrajzi fekvés alapvetően meghatározta a kerület településképét, településszerkezetének kialakulását időben és térben egyaránt. Csepel a dél-budapesti külső és átmeneti zóna kerületei között helyezkedik el, de a szigeti pozíció miatti különállás következtében sem Pest, sem Buda felől nem mutat folytonosságot, erősebb a kötöttség a szigeti agglomeráció településeivel (Szigetszentmiklós, Halásztelek). Budapest belvárosa felőli feltárulása egy zöld szigetben úszó város képét mutatja. Az elszigeteltség előnyeit az itt lakók ismerhetik, pár percnyi közlekedéssel a belvárostól egy nyugalmas, levegős településre lehet jutni, amely mégis élvezi a főváros adta előnyöket. A kerület a Gubacsi-híd és a Kvassay-híd által kijelölt pontokon teremt szárazföldi kapcsolatot a szomszédos kerületekkel.

8 | Csepel bemutatása

A kerület ikonikus közlekedési eszköze, egyben legfontosabb kapcsolata a belvárossal a HÉV. A HÉV kötőpályás nyomvonala és a főbb közutak alkotta háló sűrűsödései a városközpontban találhatók. A közlekedési eszköz többrétű igénybevételével a főváros, a kerület és az agglomeráció népességének elvezetését, ugyanakkor a helyi közlekedés kiszolgálását is ellátja. Csepel többarcú jelleget mutat: zöldben úszó nyugalmas kertvárosi területei és tágas terekkel körülvett, intézményekkel bőven ellátott lakótelepei révén kedvelt lakóhely, ipari öröksége okán a gazdasági tevékenységek célpontja. Duna-partjai érintetlen természeti környezetbe ágyazva kerületi igényeken túlmutató sportolási és rekreációs lehetőségeket kínál. A kerület fővároson belül elfoglalt pozíciója a beépítettséget is meghatározza, vegyes jellemzők érhetők tetten a különböző karakterjegyeket hordozó városrészekben. A kerületben éppúgy megtalálható a kertvárosi karakterjegyekkel rendelkező Királyerdő városrész, mint a nagykiterjedésű, ipari karakterű, jellemzően barnamezős, ám számos védelemre érdemes korabeli csarnokot rejtő terület, a Gyártelep. A több helyen előforduló, különböző időben épült és különböző jellegű lakótelepek mellett meghatározó a jó minőségű természeti környezet, az erdők, a parkok, a Duna-partok is.

Csepel építészeti, társadalmi, sportéleti és kulturális hagyományai az élet-telen környezeten túl egyedi arcot formálnak a településnek. A kerület múlt-ja, adottságai jelentősen meghatározzák a fejlődés lehetőségét. A kiépült vá-rosrészek továbbfejlesztése a jellegüknek megfelelően történhet. Egészen más kihívást jelent a már kialakult, beállt területek, és az alulhasznosított, átalakuló vá-rosrészek fejlesztése. A kertváros, a lakótelepek, a természeti értékek esetében a meglévő állapot magas színvonalú megőrzése a cél, és a jellegzetes karakterhez való alkalmazkodás. Jelentős átalakulásra a városközpont menti ófalu jellegű rész-ken, a gyárterületen, az egykori zártkertek területén, illetve a még beépítetlenül álló területeken van lehetőség. A fejlődés szakaszában ezek a területek átmenetileg el-veszítik az azonos arculatot mutató jellegüket. Egy jól meghatározott, a lakossággal közmegegyezést élvező jövőképpel elkerülhető, hogy állandóvá váljon az átmeneti jelleg. Csepel jövőjében fontos szerepet fognak játszani ezek az átalakuló területek.

CSEPEL KIALAKULÁSÁNAK RÖVID TÖRTÉNETE

A Csepel-sziget nagyjából 10.000 éve a Duna jelenkori árteréből emelkedett ki, területén kialakulása után nem sokkal már megjelentek az emberek. A sziget folyamatosan lakott volt, ennek nyomait először a rézkorszakból tudták kimutatni. Az eddig előkerült leletanyagok alapján különösen a sziget folyóparti és északi része, így a mai XXI. kerület csaknem teljes egésze régészeti szempontból frekvenciált terület.

Az ásatások során talált leletek tanúbizonysága szerint egy nagyjából 4000 éve itt élő népcsoport földbeásott agyagból tapasztott házakból álló települést emelt a mai Vízművek területén, lakosai ősközzségi társadalmi formában éltek. A rézkorszak végén (kb. 3700 évvel ezelőtt) az itt lakókat másik népcsoport váltotta fel, amelyet jellegzetes, tűzpiros edényeiről elnevezett "harang alakú edények" népének nevezünk. A kora bronzkori harang-edény-Csepel csoportként elnevezett népesség mindennapjait, építkezési és temetkezési szokásait a Budapesti Történeti Múzeum Aquincumi Múzeuma mutatta be 2009-ben. (A feltárásról részletesen az Aquincumi füzetek 15/2009 számol be.) Az időszámításunk kezdete előtti évszázadokban itt élő eraviszkusz kelta

törzs honosította meg a területen a vasművességet. Később, i.sz. IV. században a Csepel-sziget partján római erőd állt.

A Római Birodalom bukása után az V. században fokozatosan különböző népcsoportok kezdtek megjelenni: hunok, gepidák, longobárdok, avarok, szlávok, frankok. Közvetlenül a honfoglalás után a VIII-IX. század fordulóján már megjelentek a magyarok, melynek már írásos bizonyítékai is vannak. Itt volt az Árpád nemzetség első szálláshelye, erről Anonymus: Gesta hungarorum c. művében olvashatunk, melyben a szerző a területet „vezéri szigetként” – ducalis esset insula – említi. Az írás alapján sokan úgy gondolták, hogy a Duna-sziget nevét Árpád

Sepel nevű lovászáról kapta. Nyelvészek szerint a „Csepel” elnevezés valószínűleg inkább a cseplye, csepely, azaz „sarjadék, bokros, cserjés hely” főnévből keletkezett.

A Csepel-sziget Árpád fejedelem halála után leszármazottai birtokában maradt és királyi uradalommá szerveződött. A szigeten volt az egyik királyi ménes őrzőhelye. A sziget a török hódítás koráig (1541) a mindenkor uralkodó birtoka volt. Árpád vezér lovászának és ménesének állít emléket Csepel címere. A birtokközpont a sziget névadó, Csepel falujához kapcsolódott, valószínűleg királyi udvarház is épült ezen a tájon. IV. Béla király (1235-1270) több oklevelet kiadott Csepelen, fia, V. István király (1270-1272) pedig

itt halt meg. IV. Kun László király (1272-1290) a Csepel-szigeti uradalom használatát átengedte a királynék számára.

A sziget egységes uradalom volt, királyi területként nem tartozott egy megyéhez sem, élén a Csepel-szigeti ispán állt. Sok ispán nevét mai utcanevek őrzik: Tiborcz, Gál, Bud János, Bessenyő Bekő, Vesszősfia János, Hardi Miklós, Turóczy Balázs, Sáfár Péter, Pakos Imre, Garai László (nádori tisztséget is viselt), Farkas László, Csepely Mátyás, Csehi Mihály. A Csepel-szigeti ispánság falvai a kiváltságok következtében folyamatosan nőttek, az 1500-as évek elején nagyrésztük már mezőváros volt. A sziget legrészletesebb, ezekből az időkből származó leírását a XVI. század közepén

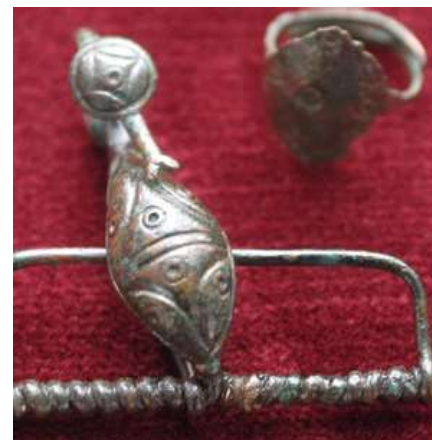
Harang-edény-Csepel csoport jellegzetes formájú, pecsételt díszítésű edénye

Az észak-csepeli ásatások során előkerült bronzkori edények

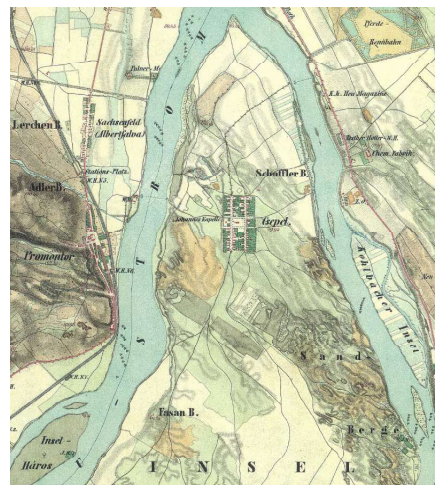

Csepel északi részén talált, kelták által készített bronz fibula az i.e. III. századból (Múlt-kor történelmi portál)

Katonai felmérések (Hungaricana) 1763-1787

1806-1869

1869-1887

1941

élt, II. Lajos király szolgálatában álló Oláh Miklós "Hungaria" című munkájából ismerjük: "Királynéi birtok. Igen gazdag fácánokban, foglyokban, rigókban, fürjekben és sok más madárban. Bőségesen található szarvas, dâmvad, vadkan és nyúl. Vannak ezenkívül erdei, ligetei, szőlői és rétjei. Gabonájáról, továbbá más, a halandók számára annyira fontos főzelékjéről olyan híres, hogy azt lehet mondani, semmi sem hiányzik itt, ami akár az ételmezéshez, akár a kényelemhez szükséges. Ez a sziget II. Lajos királynak és Mária királynénak vadászataival, madarászataival és más, lelket felüdítő dolgaival nagy és kellemes üdülést nyújtott, amikor más, súlyos ügyektől felszabadulva ide tértek."

A sziget települései közül Csepel jelentősége elsősorban az elhelyezkedéséből adódott, ez volt a legészakibb, Budához legközelebb fekvő helység. Az eredeti falu a mai Szabadkikötő területén, a Duna mentén épült fel valószínűleg egy egykori avar település helyén. A falu első okleveles emléke 1138-ban keletkezett, mely Csepelt jobbágyközségként említi. 1541-ben Csepel török kézre került, akik kikötőt tartottak itt fenn. 1562-ben Csepellel együtt 16 falu volt a szigeten. A XVI-XVII. század fordulóján, a tizenöt éves háború idején végbement hatalmas pusztítás áldozata lett több település, köztük Csepel is. A Csepel-sziget 1698-ban Savoyai Jenő hercege lett, aki az újjáépült Ráckeven építette ki székhelyét, így a szigetet ekkor Ráckevei Uradalomnak hívták. 1717-ben jött létre a mai Csepel városának elődje, melynek lakossága 19 jobbágycsaládból állt 1720-ban, közülük 12 illyr, 7 pedig német volt. A század végéig elsősorban Budához fűződtek a település kapcsolatai, ezt követően azonban gazdasági szempontból egyre nagyobb szerepet kezdett játszani a Pesttel való kapcsolat. Csepel ettől kezdve fokozatosan vált a főváros peremvárosává. Csepel település szerkezetéről ma a történeti térképek – katonai felmérések – alapján tájékozódhatunk.

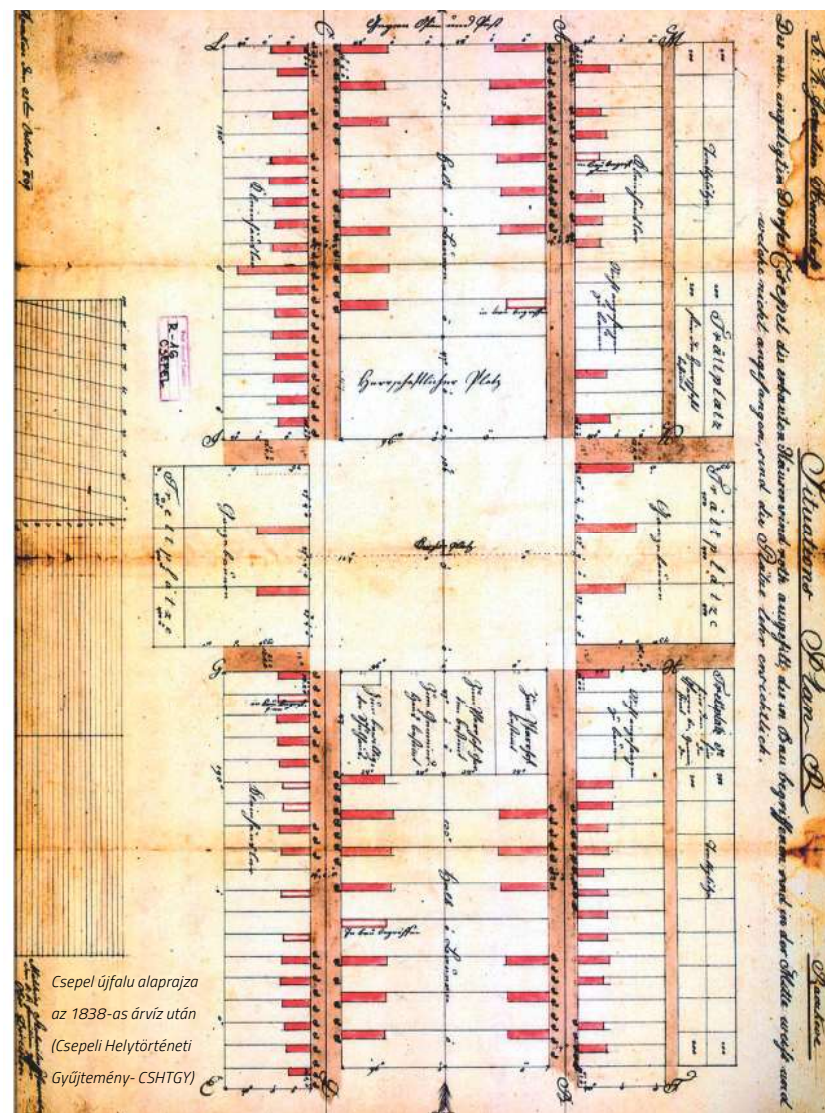
A XIX. század első felében a település helyzete alapvetően megváltozott. 1838 márciusában a középkori falu helyén újjáépült település egészét elöntötte az árvíz. Maga a királyi helytartó, József nádor küldött egy gőzhajón élelmiszert a falu népének. A hajón, március 17-én Széchenyi István is meglátogatta az árvíz sújtotta csepelieket. A kár hatalmas mértékű volt, mely arra bízta a település vezetőit, hogy új, ármentes területen építsék újjá a falut. Csepel belvárosának szerkezetét vizsgálva látható, hogy az új település úthálózata, központja és az itt elhelyezkedő – mai Szent Imre – tér szabályos derékszögű hálóban elhelyezett együttest alkotnak, ez is azt igazolja, hogy a városközpont tervszerű telepítéssel jött létre. Az új falut két, egymással párhuzamosan futó utcára szervezték, melyek közepén a plébániatemplom tere által kötődnek össze. A mai Szent Imre tér volt a falu főtere, egymással párhuzamosan futó határoló utcái a mai Kossuth Lajos utca és II. Rákóczi Ferenc utca.

A település nagy része 1839-re épült fel. Csepel fejlődését a nagy árvíz után leginkább a Weiss Manfréd által épített lőszergyár befolyásolta, mely a mai napig jelentős területet foglal a kerületben. A XIX. század végén újabb lökést adott a fejlődésének a soroksári Duna-ágon 1872-ben felépített gát és zsilip is, ezzel ugyanis megszűnt a település Csepel-szigeti falu jellege. Ekkor a mezőgazdaságban dolgozók száma mellett nagy volt a kisiparos lakosság aránya is.

1892-ben kezdődött a hajózható Duna melletti János-legelő területén a töltény-felújító és töltényszétszerelő műhely felépítése, amely alapja lett a későbbi gyáróriásnak, a Csepel Műveknek. Ezzel párhuzamosan Csepel rohamos átalakuláson ment keresztül, a tulajdonos több száz lakást építtetett a munkások és családjaik számára, közművezetéseket létesített, létrejött Csepel szociális intézmény-hálózata. Az I. világháború idejére Weiss Manfréd gyár az ország egyik legnagyobb hadiipari létesítménye volt. A trianoni békediktátum aláírása után a gyár főleg háztartási eszközöket gyártott. Weiss Manfréd 1922-ben bekövetkezett halála után a gyárat fiai vezették tovább. 1944-ben a gyárat németek vették át, tulajdonosait kitelepítették. A II. világháború után, 1948-ban államosították az üzemet WM Acél- és Féművek Nemzeti Vállalat néven, 1956-tól Cse-

pel Vas- és Féművek néven működött. Csepel fejlődésében jelentős mozzanat volt 1912-ben a HÉV-vonal kiépítése, mely elsősorban a gyári munkások szállítását segítette a környező településekről. A HÉV eleinte a jelenlegi Ófalu városrészben fordult kelet-nyugati irányból észak-déli irányba, rácsatlakozva a jelenlegi nyomvonalra. A Kvassay híd, Boráros tér viszonylatot jóval később, 1951-ben adták át. A következő jelentős településfejlesztő katalizátor az 1928-ban átadott Szabadkikötő volt, mely a Duna-tengerhajózás központja lett. További fejlesztésére 1930-ban az északi területekből mintegy 1100 hektárt csatoltak el, megközelíthetőségére pedig megépítették a Kvassay hidat.

1910 és 1940 között a lendületes városfejlődés következtében a település lakosságának száma csaknem 5-szörösére nőtt, 9462 főről 47812 főre, melynek köszönhetően a 30-as években elkezdtek kiépülni a különböző közintézmények és közszolgáltatások. Az 1920-as évek végén zajló északi, szigetcsúcsi kikötőfejlesztés után Csepel egyre inkább dél felé kezdett terjeszkedni, ingyenes telekosztások kezdődtek Királyerdő városrészben. Emellett az 1920-as évektől kezdődően a Kertváros felparcellázása is folyamatosan zajlott. 1950-ben Budapest egyesítése után hatalmas népességbeáramlás vette kezdetét, melynek nagyarányú lakásépítés (lakótelep-építés)

Csepel Városháza - korabeli képeslap 1938-ból (CSHTGY)

Csepel Művek (fortepan.hu)

Kultúrpalota 1929 (CSHTGY)

volt a következménye. Az 1970-es, 80-as években végbement panelépítkezések leginkább a település középső területeit, valamint Ófalu városrészt érintették, ahol az egykori településmag található. Ezek a nagyarányú építkezések bontották meg a történeti jelentőségű, óváros struktúráját, melynek következtében a területen ma egyszerre találkozhatunk paneles, házgyári technológiával épült többszintes épületekkel, mellettük pedig régi, földszintes családi házas beépítéssel. A kerület központja ma is a XIX. században újjáépített falu központja helyén található.

A II. világháborút követően új lendületet kapott az ipari fejlődés, melynek következtében Csepel lakossága folyamatosan nőtt és folytatódott az infrastrukturális fejlesztések. A népszámlálási adatok szerint a népességnövekedés 1990-ben érte el a csúcspontját, amikor Csepel lakossága 90 197 fő volt. A rendszerváltást követően az ipari termelés visszaesett, a legnagyobb foglalkoztatók megszűnés vagy átszervezés következtében tömegével kényszerültek megválni a munkaerőtől. Ezzel egyidejűleg felerősödött az agglomerációba költözés tendenciája az olcsó

ingatlanárak miatt. Csepel népessége az 1980 és 1990 közötti erőteljes, 17,6%-os népességnövekedést követően, az 1990-2001 közötti időszakban jelentősen, majd a rákövetkező 10 évben kisebb mértékben csökkent. A kerület az utóbbi időszakban enyhén pozitív vándorlási egyenleggel rendelkezik. Népszámlálás szerint 2011-ben 75 055 fő élt a kerületben, mely Budapest népességének 4,3%-át tette ki. Országos tendencia, hogy csökkenő népesség mellett a háztartások száma növekszik, amely Csepel esetében is fennáll. A növekmény az egyfős háztartások

számának emelkedésének tulajdonítható. A kerület egyszemélyes háztartásainak aránya ugyanakkor enyhén kedvezőbb, mint a főváros egészében. A gyermekes családok száma és aránya az összes háztartáson belül szintén csökkent a kerületben. Ugyanakkor a kerület valamivel kedvezőbb helyzetben van a főváros egészéhez képest: mind a családháztartások, mind a gyermekes családok aránya magasabb az összes háztartáson belül.

ÖRÖKSÉGÜNK

Csepel településképe és épített öröksége magán hordozza az elmúlt évtizedek, évszázadok lenyomatait. A kerületben négy műemlék áll országos védetség alatt: a Szent Imre téri római katolikus templom (Csepeli Kisboldogasszony-templom), a Nepomuki Szent János szobor, a Rendőrkapitányság és a Postahivatal épülete. Előbbi kettő a barokk stílus kiemelkedő emléke, utóbbiak pedig XX. század jelentős alkotásai. A szocialista realista stílus öröksége a Szent Imre téren álló egykori Pártház is, mely a helyi védelemre javasolt értékek között szerepel. Nyilvántartásba vett műemléki értékek még a Táncsics Mihály utcai református templom és gyülekezeti ház, illetve az ipari építészet alkotásai, a Szabadkikötő területén álló MAHART Gabonatárház és a Papírgyár területén álló Erőmű épületegyüttese, valamint szociális épülete.

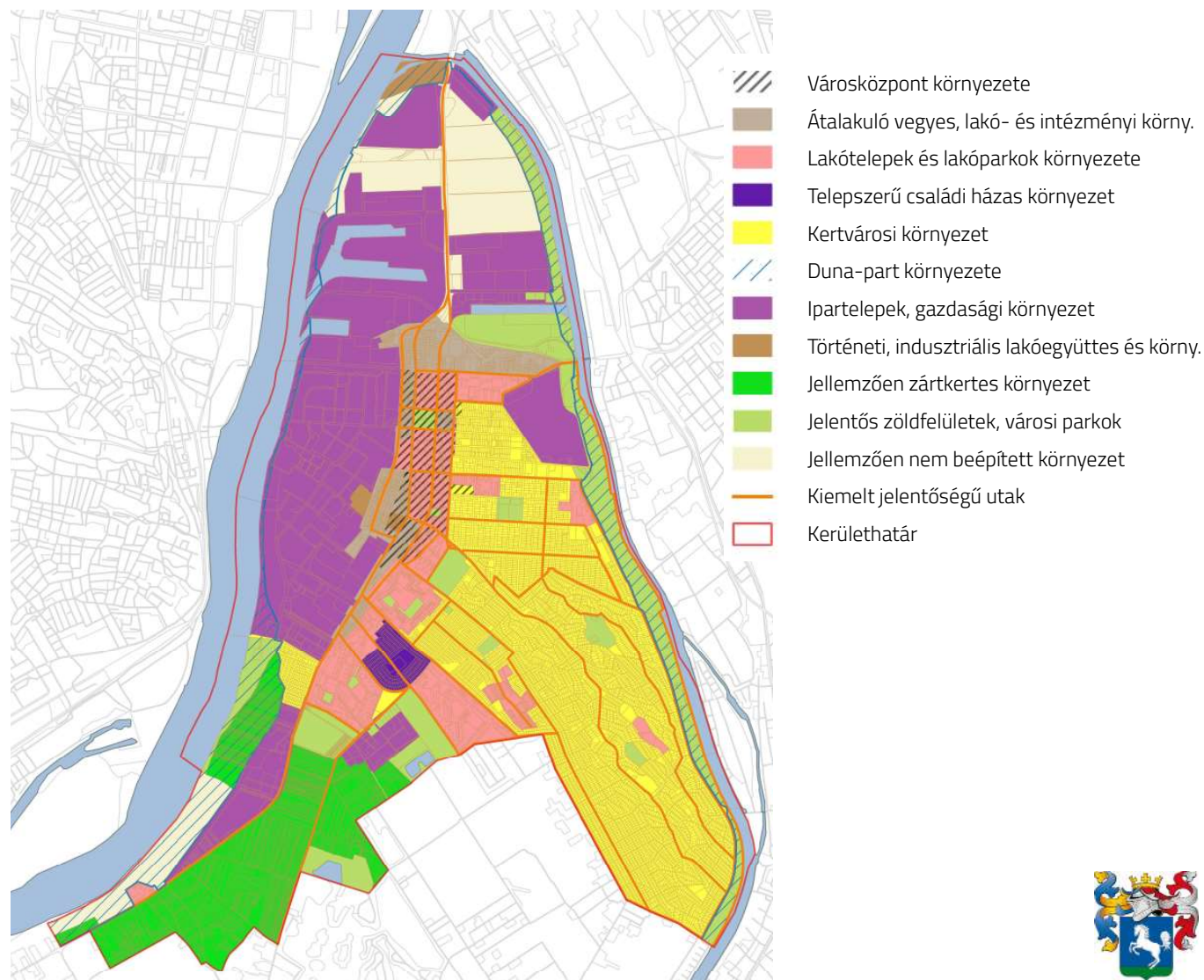
Weiss Manfréd egykori gyára és Csepel Művek számos épülete és építménye áll fővárosi védelem alatt, illetve szerepel a helyi védelemre javasolt értékek listáján. A gyárhoz kapcsolódóan kiépült telep-szerű lakótömbök, mint a Déli utca és a Duna-lejáró között a gyárterülethez közvetlenül csatlakozó „belső” lakótelep és a Betű utca – II. Rákóczi Ferenc út – Kereszt utca – Petőfi Sándor utca által határolt „külső” lakótelep igényes, nagyméretű, főképp ikres beépítésű, helyi védelem alatt álló együttese.

A kertváros beépítése településszerkezeti szemponttól domináns örökségi elem. Királyerdő, Csepel jellemzően családi házas, kertvárosias jellegű, szabálytalan utcavezetésű városrésze. Csillagtelep jellegzetes része az Iskola teret íves utcahá-lózatával körbefonó, ikres beépítettségű, családi és kertes házas területe.

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉS- RÉSZEK

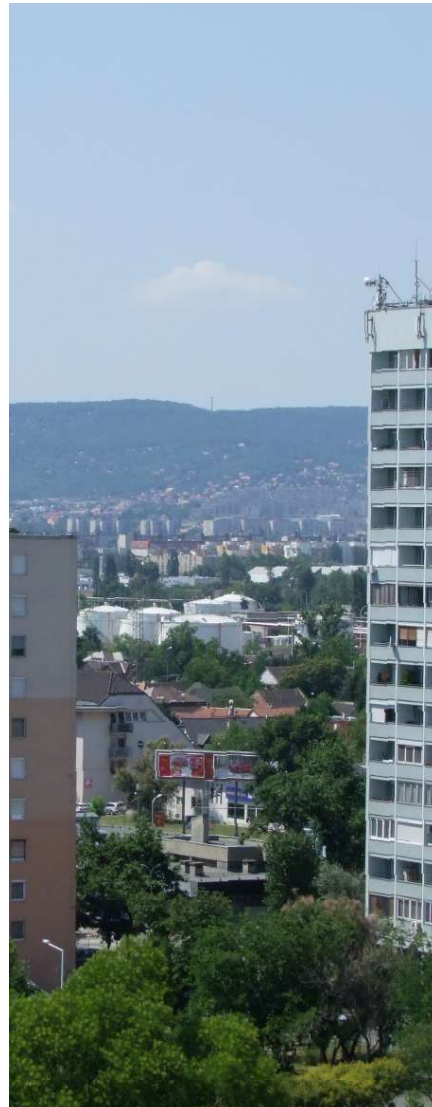
Csepel a sziget jellegből fakadóan Budapest főváros kitüntetett helyzetű, egyik legváltozatosabb kerülete. Egyaránt rendelkezik kertvárosias, falusias, vízparti, illetve lakótelepi és ipari városrészekkel. A település szerkezetét szigetszerűsége, Budapest határkerületeként az agglomerációs kapcsolat, valamint a XIX. századtól kezdődően megtelepülő ipari létesítmények alakítják. Mára egyre inkább a lakóépületek és az azokat övező parkok, zöld területek fejlesztése került előtérbe. A város fejlődése rendkívül sokszínű területhasználatot és térbeli funkcionálitást eredményezett. Ez a sokszínű kép ismétlődéseket, mintákat mutat, hasonló szerepkörű, jellegű, városképi megjelenésű területek határolhatóak le, melyeket összefoglalóan eltérő karakterű településrészeknek nevezhetünk. Ezek a területek a történelmi múlt, sajátos úthálózat, telekszerkezet, beépítési mód, térbeliség, vagyis morfológiai és természeti sajátosságok összességével jellemezhetők. Csepel eltérő karakterű településrészeit a következő ábra mutatja.

VÁROSKÖZPONT KÖRNYEZETE

Csepel városközpontja budapesti viszonylatban kevésbé intenzív beépítésű, nagy szabad terekkel (Szent Imre tér, Görgey Artúr tér), sétányokkal (Karácsony Sándor utca), tagolt laza beépítésű. Ennek másik oka a városközponttal együttélő lakótelepek és az alacsony intenzitású átalakulás előtt álló kisvárosias beépítések. A központban a megszokott intézményi, lakó-, irodai és kereskedelmi- és szolgáltató funkciók, valamint a távolsági és helyi buszjárat kiindulópontjai is jelen vannak. A belvárosi térség egymással párhuzamos utcákra (II. Rákóczi Ferenc út, Kossuth Lajos utca, Táncsics Mihály utca), mint többfunkciós közlekedési folyosókra felfűzve terjeszkedik. A Szent Imre tér környezete épületei és szobrai folytán műemléki jelentőséggel bír. Itt található többek között a Kisboldogasszony templom, az Önkormányzat épületei, a XXI. kerületi Rendőrkapitányság és a buszvégállomás is. Dél felé haladva egészségügyi intézmények, a piac és kiskereskedések találhatóak. A belváros határainak további kiterjesztésére van lehetőség, a határoló tömbök megújulása esetén, melyhez a Teller Ede út forgalommentesítő szerepe is hozzájárul.

ÁTALAKULÓ VEGYES, LAKÓ- ÉS INTÉZMÉNYI KÖRNYEZET

Az átalakuló területek Csepel kiemelt fejlesztési potenciált hordozó egységei, azon területek, amelyeken jelentős funkcióváltás mehet végbe.

Ebbe a kategóriába tartoznak Csepel történelmileg korábban kialakult részei, pl. Ófalu, illetve a Védgát utca, valamint délebbre a Petőfi utca környéke. Még megtalálhatóak az eredeti, vagy átalakított földszintes lakóépületek, de sok helyen már kereskedelmi, szolgáltató funkciójú épületek veszik át a helyüket, illetve helyenként megjelentek a többemeletes társasházak is. Ennek a központi helyen lévő, egyelőre rendezetlen terület képének egységes, igényes kialakítása komoly kihívás Csepel számára.

Fontos cél, hogy az érintett területek az állandó használat során bekapcsolódjanak a város vérkeringésébe, valamint, hogy magas építészeti minőségben alakuljanak át. Az átalakuló területeken cél a vegyes, városias területhasználat támogatása és a fenntarthatóság elveinek megfelelő revitalizáció. A fejlesztést sok esetben nehezíti a meglévő, heterogén állagú épületállomány, valamint összetett tulajdonosi struktúra.

A jelentősen átalakuló és a városképet elhelyezkedésüknél fogva meghatározó területeken különösen nagy jelentőségű az összetartozó területek átfogó koncepció szerinti fejlesztése és egységes kezelése. A jövőbeni egységes építészeti arculat megteremtésében fontos szerep jut az arculati kézikönyv településképi elvárásainak. Ezeken a területeken a megfelelő koncepció, egy tágabb környezeti igényeket is felmérő és rendszerbe foglaló beépítési terv kidolgozásával lehetőség nyílik igényes környezetalakítású, nagy zöldfelületi arányú intézményi és lakóterületek kialakítására. Az összefüggő átalakuló területek fejlesztésére újító, kortárs építészeti megoldásokat is lehetne alkalmazni. A mai igényeket kielégítő beruházások vonzása mellett a meglévő értékek, helyi jellegzetességek megtartására, méltó felhasználására ösztönző szabályrendszer segítheti a ma még alulhasznosított területek emberközpontú városrészekké történő újjászületését.

LAKÓTELEPEK ÉS LAKÓPARKOK KÖRNYEZETE

Csepelen a lakótelepek jelentőségét jelzi, hogy a lakások 60%-a lakótelepen található, illetve a népesség több mint kétharmada él ezeken a területeken. Az egykori Weiss Manfréd Művekhez kapcsolódóan már a 20. század első felében jelentős telepszerű lakásépítések történtek Csepelen. A II. világháborút követően a lakótelepépítések alapvetően átformálták a csepeli városképet, a lakosság összetételét. Ekkor épült ki Csepel mai városközpontja. Az 50-es, 60-as évek beépítései blokkos technológiával épültek, jellemzően földszintesek, 2-3 emeletesek. Ezt követték a 70-es, 80-as évek iparosított, döntően paneles technológiával készült 4, 10 és esetenként 15 emeletes épületei. A lakótelepek a kor ideológiájának megfelelően felbontották az akkori városszövetet és a kisvárosias területeket felváltották a közterületekkel szabdaltságot hozó épült lakótömbök. A panelépületek fő jellemzője a díszetlen homlokzat, a tömeget csak az erkélyek sora vagy a lépcsőházak kialakítása töri meg. A házak közt sok zöldfelület, közösségi- és játszótér található, amelyet különösen értékessé tesz az azóta hatalmas méretűvé nőtt fák sora. A tömbökben a lakóépületekkel egyidőben intézmények is épültek.

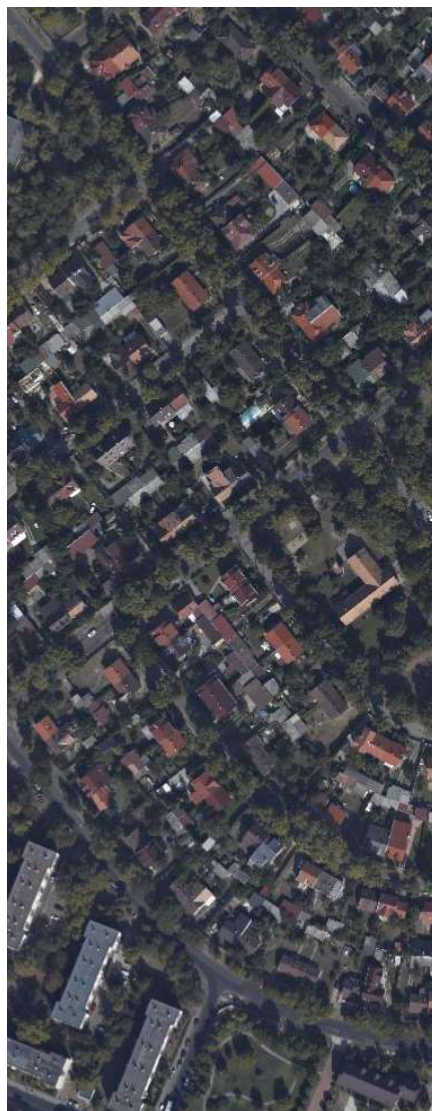
Csepelen sokféle lakótelep típus megtalálható. Az 50-es, 60-as évek jellemző házai a Katona József utcai, a Szent László úti, Béke téri, illetve a Vízmű lakótelep jellemzően 2-3, vagy négyemeletes lakóépületei. Kiemelkedik a korszakból a Csillagtelep Zalaváry Lajos által tervezett jellegzetes telepe. A későbbi korszak iparosított, házigyári lakótelepei alkotják Csepel belvárosának jelentős részét is, ahol sűrűbb, városiasabb beépítéssel kerültek elhelyezésre az épületek. Más lakótelepeken, mint a Simon Bolívar sétány mellett, a Nap utcai, Erdősor utcai, vagy a Krizantém utcai lakótelepeken szellősebb, ligetesebb telepítéssel találkozunk, sok játszótérrel, parkkal. Az épületek nagy része a mai kor szükségleteinek megfelelő renoválást igényel, amely több ütemben nagyszámú épületmegújítást eredményezett. Csepel déli lakóközpontjának szociális célú városrehabilitációja útján megvalósult az egész városrész képét meghatározó épületkorszerűsítés, külső homlokzati szigetelés és ezzel együtt homlokzatfestés.

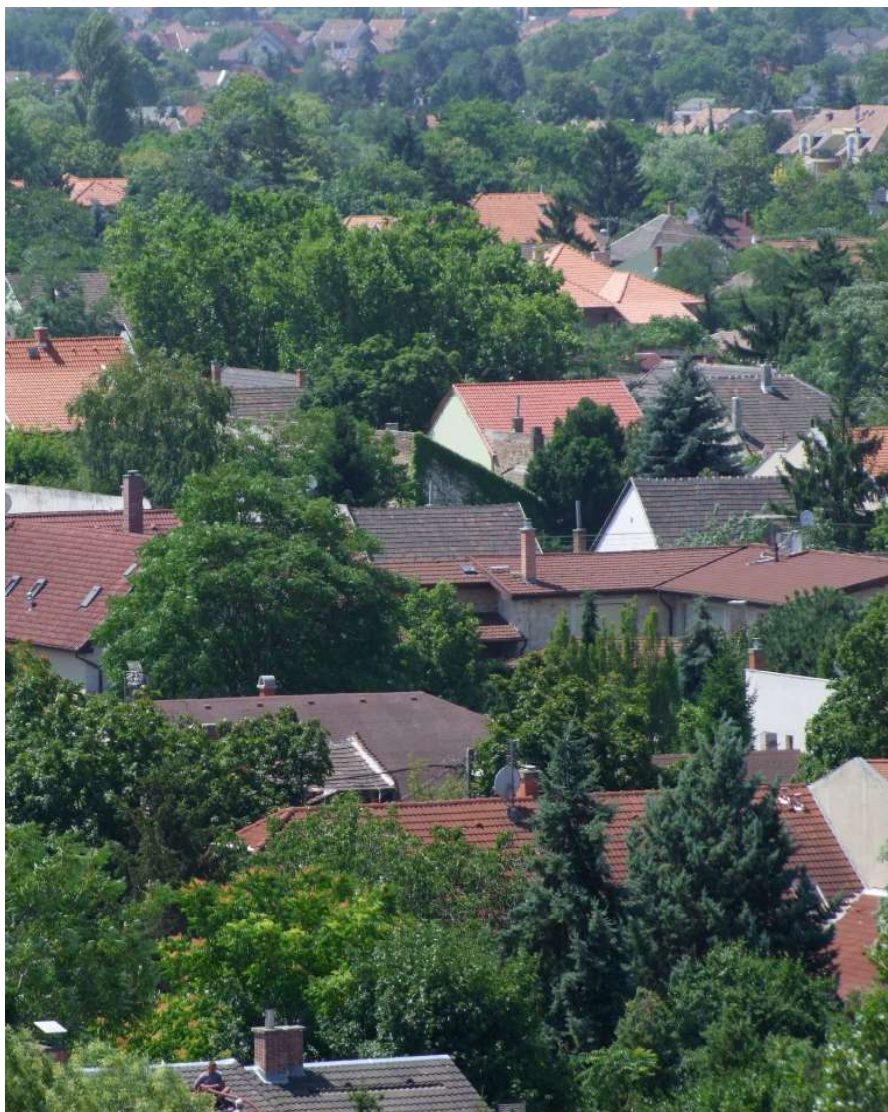
Újabb típusú telepszerű beépítést jelentenek a lakóparkok, melyek néhány megvalósult példájával találkozhatunk a kerületben. A lakótelepekkel ellentétben itt a telepszerű épületek csoportja zárt, sűrűbb beépítésű, területükön intézmények nem létesültek. A házak közötti zöldterület a lakók kizárólagos használatában áll.

TELEPSZERŰ CSALÁDIHAZAS KÖRNYE- ZET

Csillagtelep városrész jellegzetességei az Iskola teret körbefonó ikerházas beépítettségű, íves utcavonal-vezetésű teleksorok a Szabadság utca és a Kölcsey utca között. Az Erdősor városrésztől délre található Csillagtelep 1911 után kezdett beépülni először családi házakkal, melyeket a 60-as és 80-as évek között megépült öt lakótelep vesz ma körül. A közel azonos méretű telkeken különböző korú, zömmel földszintes, illetve egyemeletes, magastetős ikerházak állnak, melyek változatos, mégis egységes karaktert adnak a városrésznek. A terület városszerkezeti szempontból védendő karakterű, kertvárosias. Az apró telkeken elhelyezkedő ikerházas épületállomány nagy része porszénhamu gázbeton panelekből épült az 50-es években. A kellemes zöldövezeti lakóterület Csillagtelep magas státuszú, kedvelt része. Az elmúlt évek infrastruktúra-fejlesztéseinek köszönhetően a területtöbbitcájakapottsilárdburkolatot.

KERTVÁROSI KÖRNYEZET

Csepel nagy részét kertvárosias karakterű városrészek alkotják, egységes képet mutató, többnyire egylakásos családi házakkal beépült magántelkek nagy arányú zöldfelülettel. A forgalmas főutakon túl nyugalmas, otthonos hangulatot árasztanak, kellemes, családias lakókörnyezetet teremtve. Kertvárosias karakterű területek több városrészben is megtalálhatók, egyedi arculattal megkülönböztethetően. Királyerdő az 1930-as években települt be, amint azt a neve is mutatja, egykori királyi erdőbirtokként. A Magyar-Holland Bank Rt. kezdte meg parcellázását. A városrész alaprajza igen szabálytalan, mivel a két világháború között történt beépítések és utcakiszabályozások a homokbuckák terepidomaihoz igazodtak. Ennek megfelelően a telkek kialakítása rendkívül változatos, a telekméretetek széles skálája található itt. A városrészben a természeti értékek és a hagyományos településszerkezet

megőrzése a fejlődés igényeihez képest feszültségekkel jár. A hagyományos, alacsony intenzitású beépítés helyét jelentősebb méretű, korszerű elvárások mentén kialakított családi házak veszik át. Az új épületek esetében különösen fontos a meglévő telekstruktúrához és beépítettséghez való alkalmazkodás és a magas építészeti színvonal, a rendezett településkép továbbörökítése érdekében. Kertváros városrész tervezett fejlesztés eredményeként jött létre az I. világháború után közalkalmazottak és tisztviselők számára. Az utcastruktúrája jól átlátható, merőleges szerkezetű, hasonlóan a Szabótelep városrész családi házas területeihez. Magas presztízsű lakókörnyezet. A terület besűrűsödése az elmúlt időszakban nem volt számottevő. Az intenzitás növelésénél fontosabb szemponttá vált a helyi karakter megőrzése, ennek megfelelően a belsőterek szabadtérként, beépítetlenül tartása. Jellemző a zárt sorú és az oldalhatáron álló beépítés is, valamint az utca felé történő oromfalas homlokzatkiemelés. A telkek jellemzően nagyobbak, mint Királyerdőben. Erdőalja városrész kertvárosias része a Királyerdőhöz kapcsolódik, ahhoz hasonló karakterű, szabálytalan utcahálózattal, vegyes beépítéssel. Rózsadomb kertvárosa a városszövegtől függetlenül, a téglagyárhoz települve fejlődött.

DUNA-PART KÖRNYEZETE

Csepel szigetcsúcsi helyzete révén a Duna kettős karakterű atmoszférát teremt: hajózhatósága révén a Nagy-Duna-part mentére ipartelepek települtek, ma országos jelentőségű logisztikai szerepet vállal a terület. A Duna felől, mint látványfolyósó tárul fel a város, ezért a domborzati adottságokkal együttesen jelentkező településkép harmonikus feltárulása hosszútávon biztosítandó. Az ipari funkciókat jól palástolja a helyenként erőteljes, bár keskeny sávot alkotó erdő. A Kvassay-zsilippel szabályozott vízszintű Kis-Duna-ág parti területei árvízmentesek, így a víz és a város kapcsolata teljes értékűen érvényesülni tud. A Ráckevei-Soroksári-Duna-ág a kerület kiemelkedő természeti értéke, amely az EU és Magyarország ökológiai hálózatainak része. Közel természetes állapotban fennmaradt természeti környezet található itt, ma már szinte egyedülálló élővilággal, a fővárosi Duna-szakasz utolsó úszólápjával. A Gubacsi hídtól délre húzódik a Kolonics sétány, e mentén változatos, rekreációra alkalmas területek találhatóak parkokkal, játszóterekkel, stranddal, sport és táborhellyel, horgászásra alkalmas helyekkel. A Kis-Duna-part itt kevésbé intenzív beépítésű, a Hollandi út választószáján túl gyakran lapostetős lakóépületek egysege alkot sajátos karaktert.

IPARTELEPEK, GAZDASÁGI KÖRNYEZET

Csepel iparvárosi szerepének köszönhetően nyerte el mai alakját és máig, mint város a városban élnek tovább a gyártás és más ipari, raktározási tevékenységek. A Csepel Művek fénykorában 35 000 főt foglalkoztató ipartelepe mintegy 200 hektáros kiterjedésű. A sűrűn beépült gyártelep a kerületen belül is önálló városrészt alkot, szerkezetileg csak pontszerűen kapcsolódik külső környezetéhez. A vasúti vágányokkal, ipari közművezetékkel, változatos épületállománnyal rendelkező telep megújulása fokozatos, a korábbi specifikus termelésre berendezkedett technológia felváltása után történhet meg. A folytonos bővítésen átesett épületek állapota néhány példától eltekintve hanyatló, megújításukat a széttagolt tulajdonosi szerkezet nehezíti. Több értékes, megőrzendő, védett és védelemre érdemes csarnoképület is található a területen.

A kerület több logisztikai állomással bír, ezek egyike a történetileg betelepült Csepel-Szigetcsúcs városrészben elhelyezkedő Szabadkikötő. A kikötő két mesterségesen kialakított öböllel, mintegy 2000 folyóméter hosszúságú támfalas rakparttal rendelkezik. Nemzetközi viszonylatban is jelentős, az ország legnagyobb teherkikötője. A régi épületek megújítása mellett területén folyamatos a fejlesztés, zöldmezős beruházásként számos új, a modern igényeket kiszolgáló csarnoképület létesül. Bár az 1923-ban alapított Papírgyár eredeti gyártási tevékenysége az elmúlt években áttelepült, a gyár továbbra is a papíriparhoz köthető csomagolóipari kiegészítő tevékenységeket folytat. Az elavult épületek nagy része lebontásra került, a felszabadult terület új karakter kialakítása mellett, a városszerkezeti kapcsolatok kiépítésével, bekötésével funkcióváltásra alkalmas. Épületei közt az ipari építészet remekei is megtalálhatóak.

TÖRTÉNETI, IPUSZTRI- ALIS LAKÖEGYÜTTES ÉS KÖRNYEZETE

A XX. század elején a gyárak mellett, ahhoz közvetlenül csatlakozó munkáslakások, telepek létesültek. A Csepel Művekhez kapcsolódva az 1920-as évektől két tisztviselőtelep is létesült, és szintén ekkor épültek a Kvassay-zsilip kezelésére szolgáló építmények szecessziós stílusban. A telepek hűen tükrözik a kor építészeti formanyelvét: téglalapú épületeikkel, részleteikkel, koros fáikkal egyedi hangulatot árasztanak.

JELLEMZŐEN ZARTKERTES KÖRNYEZET

A városszéleken található településrészek, Rózsadomb és Háros területe eredetileg mezőgazdasági területek, ahol a mezőgazdasági termelést fokozatosan felváltotta a kiskertes gazdálkodás. A hosszú és rendkívül keskeny mezőgazdasági parcellák felaprózódtak és kisméretű mezőgazdasági épületek jelentek meg, amelyeket a tulajdonosok gyakran üdülő vagy lakhatási céllal kezdtek igénybevenni, bővíteni. A területen ez a spontán átalakulás máig tart. Háros nagy zöldfelület-borítottsága okán hozzájárul Budapestet a szomszédos településektől elválasztó zöldövezeti gyűrű fenntartásához. Rózsadomb területének Dunaparti helyzete és árterületi fekvése miatt potenciális beépítési lehetőségei korlátozottak.

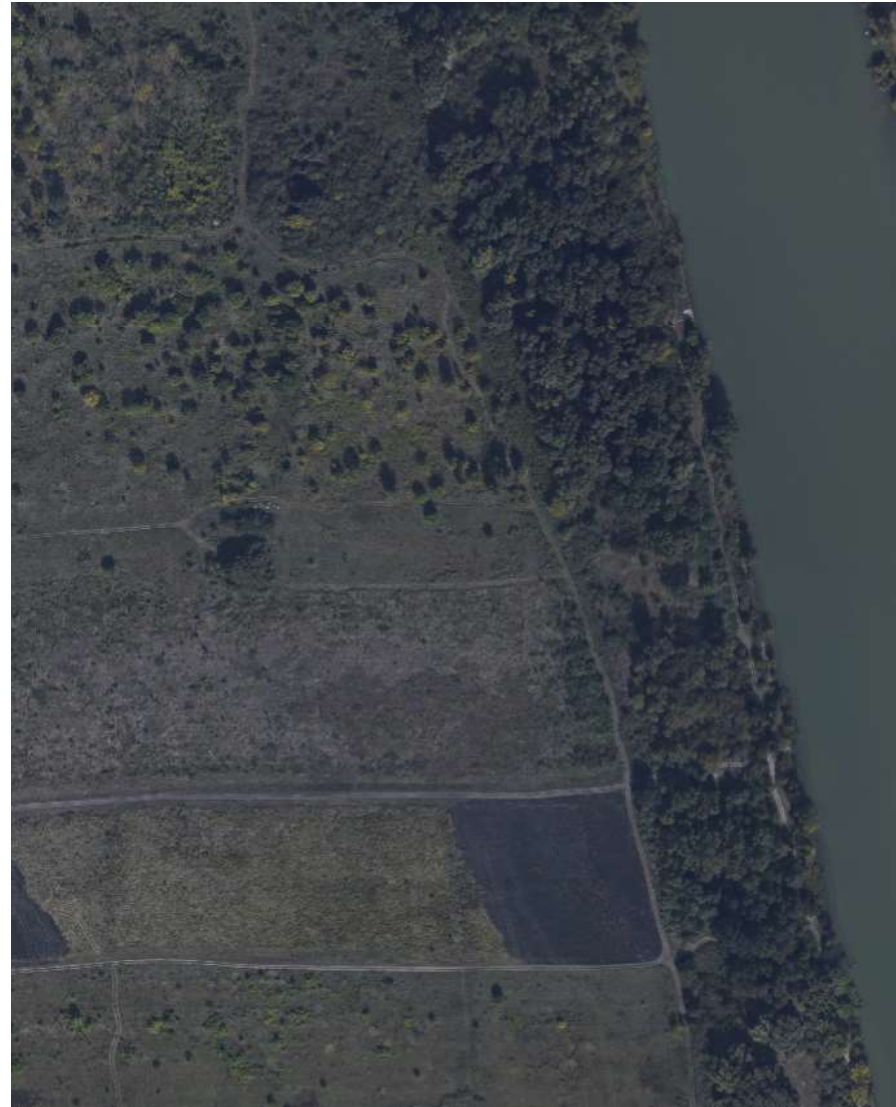

JELENTŐS ZÖLDFELÜLETEK, VAROSI PARKOK

Csepel közparkjainak és közkertjeinek együttes területe mintegy 50 hektárt tesz ki. A kerület fontosabb közparkjai és közkertjei: a Szent Imre tér, a Görgey Artúr tér, a Simon Bolívar park, a Béke tér, a Rákóczi kert, a Daru-domb és környezete, a Kis-Duna-öböl és a Kis-Duna-liget. A kerület lakótelepei és intézményei szintén jelentős zöldfelülettel rendelkeznek. A település zöldfelületi rendszerének részei a Duna-parti galériaerdők, a Kiserdő és a Tamariska-domb.

JELLEMZŐEN NEM BEÉPÍTETT KÖRNYEZET

Csepel nagy kiterjedésű beépítetlen területekkel rendelkezik. Ezen területek a természetes növényállomány adta adottságokon kívül kialakult városi arccal még nem rendelkezik, ezért a településképi elvárásokat az igénybevételnek megfelelően szükséges meghatározni. Nagykiterjedésű beépítetlen terület a szigetcsúcs keleti területe. Adottságait tekintve jelentős, összvárosi érdekű fejlesztésre, új városi, központi funkciók megtelepítésére alkalmas, ezért a településrész arculatának kialakítása Csepel egészét figyelembevevő koncepció alapján jövőbeni feladat. Összefüggő beépítetlen területek találhatók még a Szabadkikötő területén, melyek beépítése a logisztikai tevékenységhez köthető felhasználással megindult. A kerület délnyugati csücskén távlatban is beépítés nélkül tervezett vízbeszerzési terület található.

KIEMELT JELENTŐSÉGŰ UTAK

Egy városrész életét alapvetően meghatározó, szervező elemeként a kialakult úthálózat, különösen a városi szövet útőereiként működő főbb útvonalak, gyűjtőutak, valamint sétányok jelentős szerepet játszanak a településképp megítélésében. Ezeken az utakon naponta több ezer ember fordul meg, akár a Csepel-szigeti agglomerációból is. A kerületről szerzett benyomások elsőként itt érik az embereket, ezért az igényes városi környezet kialakítása elképzelhetetlen az úthálózat városrészekhez méltó, azok hangulatához illeszkedő kialakítása és fenntartása nélkül. A településképi szempontból meghatározó, kiemelt jelentőségű közterületek, utak Csepel közlekedései, közösségi találkozó tereinek kitüntetett jelentőséggel bíró elemei.

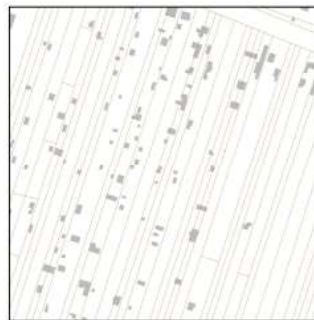

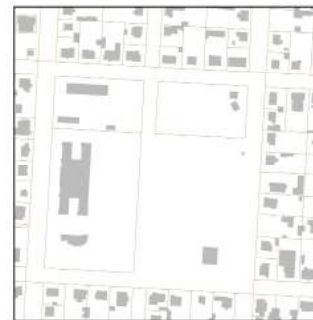
Történelmi, ipari lakóegyüttes és környezete

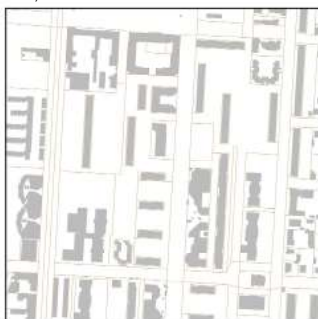
Ipartelepek, gazdasági környezet

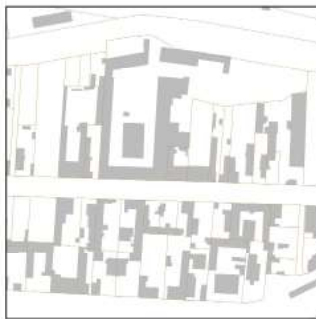
Jellemzően zártkertes környezet

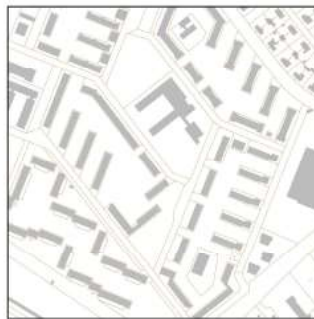
Jelentős zöldfelületek, városi parkok

Városközpont környezete

Átalakuló vegyes, lakó- és intézményi környezet

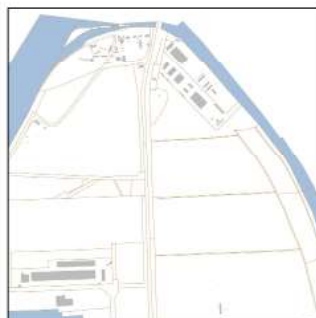
Lakótelepek és lakóparkok környezete

Telepszerű családi házas környezet

Kertvárosi környezet

Jellemzően nem beépített környezet

Dunapart környezete

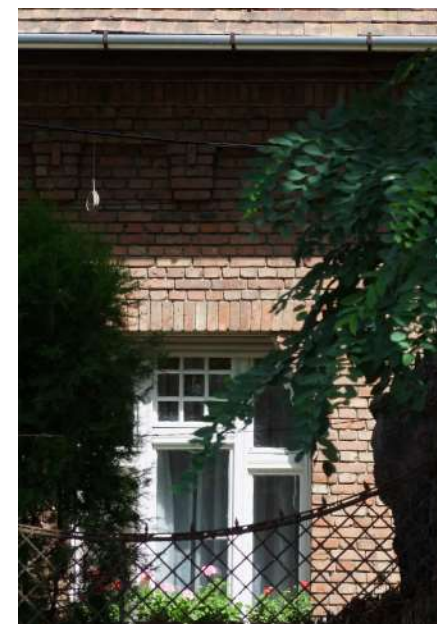
ELTÉRŐ KARAKTERŰ BEÉPÍTÉSI MINTÁK

Az ábraszorozat Csepel eltérő karakterű településrészeinek beépítési jellegzetességeit szemlélteti, bemutatva a településrészekre jellemző általános telekméreteket, a beépítettség mértékét és jellegét a terület használatához mérten. Új építéskor a kialakult városszöveti léptéket tartó, az adottságoknak megfelelően a mintázatba illeszkedés követendő elsődlegesen.

ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

Csepel településképeének elődeinktől megörökölt formája a mai kor igényeire szabott építések, fejlesztések hatására napról napra változik. A nagyszámú helyenkénti beavatkozás, átalakítás visszahat az épített és természeti környezetre, hosszútávon formálja, végül átalakítja azt. Ezek közül azok hatása lesz pozitív, amelyek érzékenyek a meglévő adottságokra, az embert és természetes környezetét állítják céljaik középpontjába. Egy-egy építészeti beavatkozás hosszú évtizedekre nyomot hagy a településben. Ezért a jelen igényei mellett a területek felhasználása és a környezet alakítása során a fenntartható fejlesztés elvei mentén a jövő igényeit is számításba kell venni, adottságait a jelenben előrelátóan megalapozni, megtervezni. A település utcáival, tereivel, házaival összetett módon örökíti ránk a korábbi társadalom kultúráját, amelynek helyi elemei, jellegzetességei más településtől, városrészről jól megkülönböztethető jelekkel mesélnek az adott városrészről és az ott élt és élő közösségről. Ezen értékes építészeti arculat és településszerkezet átörökítése (tiszteletben tartása) és örökölni hagyása (minőségi fejlesztése) a településrészen élők, fejlesztők feladata.

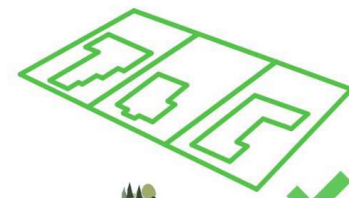
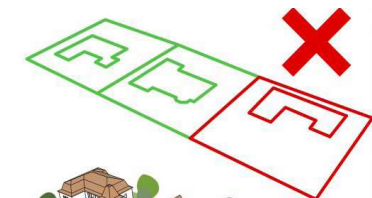
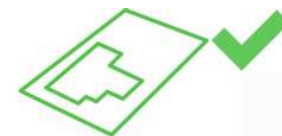
Egy épület elválaszthatatlan a városszövettől; ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezet alakul ki. Egy kortárs épület akkor előremutató, ha az öncélúság helyett a meglévő értékeket a mai igényeknek megfelelően, ízléssel, a környezetében tett minták átemelésével, a hely tiszteltben tartásával viszi tovább. Arra a kérdésre, hogy mitől szép egy épület, mitől jó egy átépítés, nem lehet egy mondatban válaszolni. Az ízlés, a szépség, a jóság sokféle lehet. Általánosságban egy „jó” épület esetén a meglévő adottságokat tiszteltben tartó, mértéktartó, arányos épületre aszociálunk. Az arányosság nehezen definiálható, általában a hosszú tapasztalatsor eredményeként kialakult vizuális értékrendbe illeszthető megjelenés érthető alatta. Ez a fejezet nem a lehetőségeket leszűkítve szeretne egyoldalúan állást foglalni, hanem a helyben jelentkező főbb építészeti kihívásokra fogalmaz meg ajánlásokat anélkül, hogy az egyéni szabadságnak és kreativitásnak gátat szabna. A következőkben felállított néhány jó példa csak az adott téma vonatkozásában követhető.

TELEPÍTÉS

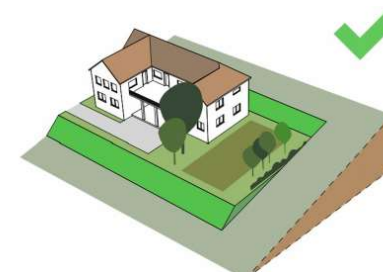
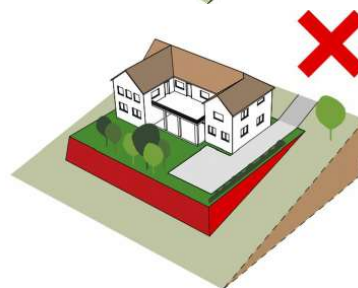
A telepítés, vagyis az épület telken való elhelyezése nagymértékben befolyásolja az utcát, a szomszédos telkek adottságait és a településrész megjelenését, ezért a telepítés rendezett elhelyezése, a kialakult utcaképbe illesztése kiemelten fontos. A telepítés, a beépítés lehet oldalhatáron álló, szabadonálló, zárt sorú, esetlegikres az adott szűk környéktől, övezettől függően. Jelen ábrasorozat nem ezen eshetőségeket szemlélteti, inkább a telken való gazdaságos és praktikus elhelyezést mutatja. A kert így jobban kihasználható, napsütötte. Az utca az attól egyenlő távolságra lévő épületek miatt egységes ritmusú, nyugodt képet mutat.

TEREPALAKÍTÁS

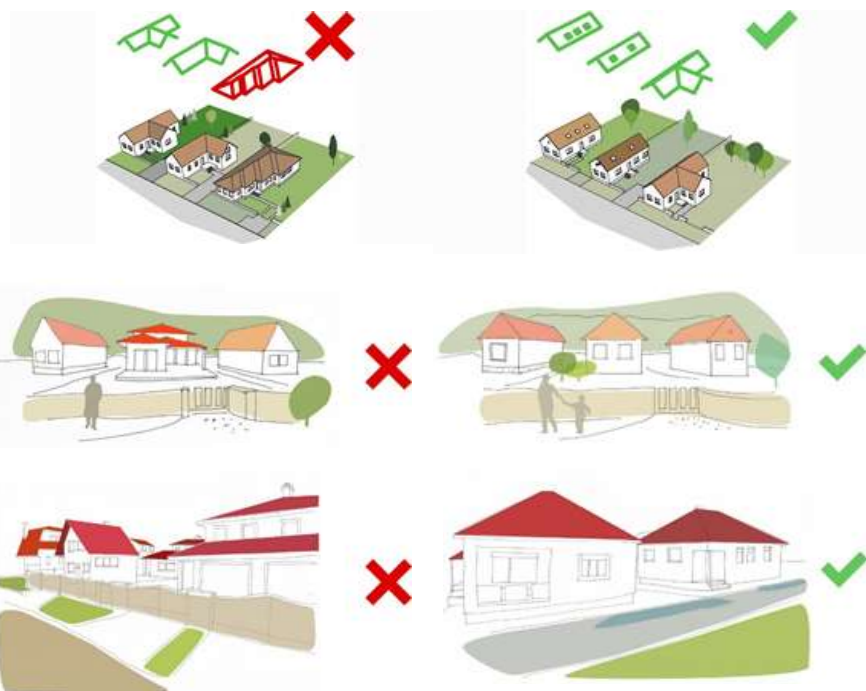
A terepre való illesztésnél nem megfelelő, ha a terepre kiemeléssel vagy bevágással helyezzük el a házat, nem illeszkedve a terepvonalhoz. A terepkialakításnál különösen figyelemmel kell lenni a szomszédos és közterületi határvonalakra, itt a terep folytatóságát biztosítani. A terepkiemelésekkel támfalgarázsok kialakítása nem javasolt.

MAGASSÁG

Egységes utcakép hasonló magasságú épületek elhelyezésével jön létre. Eltérő magasságú épületek megbontják a nyugodt egységet.

TETŐHAJLÁSSZÖG

Az elmúlt években népszerűvé vált mediterrán típusú családi házak megjelenése idegen a kerület kialakult kertvárosias környezetétől. A hagyományos településkép érdekében a hagyományokhoz és az éghajlati viszonyokhoz alkalmazkodó, 30-45°-os hajlásszögű tető alkalmazása javasolt, illetve ahol településképi-
leg indokolt, lapostető is elhelyezhető.

TETŐFORMA

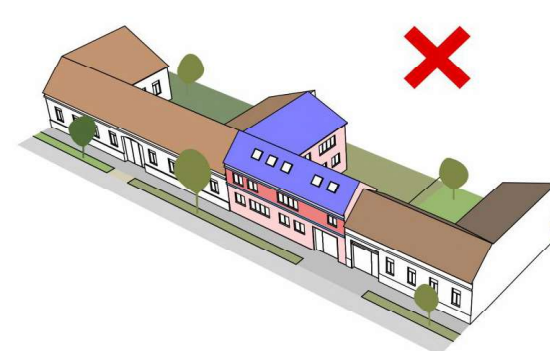
A hagyományos, és az adott környezetben jellemző, valamint az éghajlati viszonyokhoz alkalmazkodó tetőforma alkalmazása javasolt, minél egyszerűbb kivitelben, minél kevesebb tetőidommal. Előnyös az egyszerű sátoztető, nyeregtető, vagy kontyolt nyeregtető használata. A többszörösen megtört, bonyolult tetőforma, a „szoknyával” kialakított, sok tetőidomból álló, vagy mediterrán jellegű tető zavaros, kaotikus utcaképet eredményez, és nem illeszkedik a hagyományos megoldásokhoz.

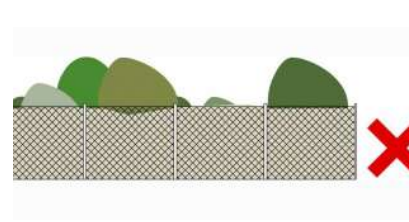
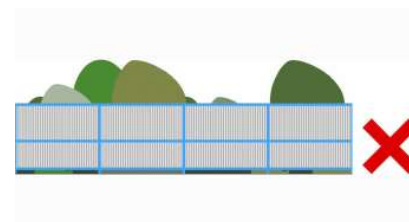
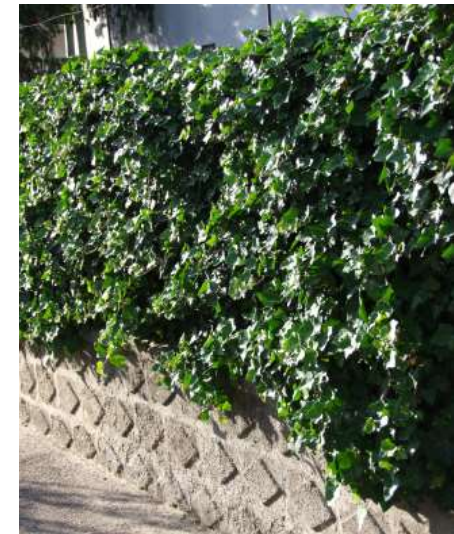
ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEZÉS

A kertvárosi környezetbe illeszkedő új épületek esetében is javasolható a Csepelre jellemző téglaburkolat használata, melynek korszerű, esztétikus alkalmazására több előremutató példa is található. Hasonlóan szép jellegzetessége a kertvárosi épületeknek a finom, terrakotta skálákban játszó, halvány árnyalatú homlokzatszínezés.

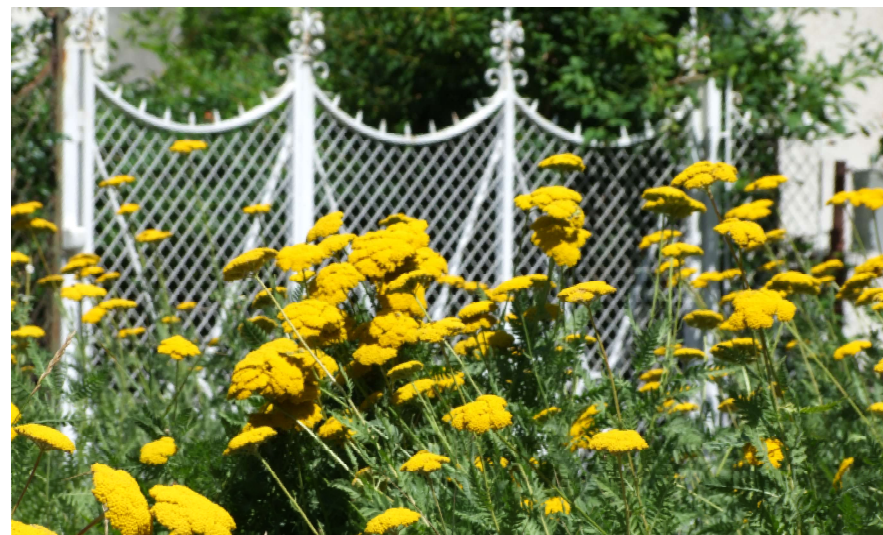
KERÍTÉSEK

Kertvárosias lakókörnyezetben a kerítés legyen szellős, átlátható, tagolt. A belátást javasolt tömör kerítés építése helyett inkább növényzet ültetésével megakadályozni. A kerítés megszakítása legfeljebb egy személybejáró és egy gépjármű-behajtó létesítésével javasolt.

KERTEK

A kertvárosi környezetben az egyik legfőbb érték a sok zöldfelület, a dús növényzet. Ez az, amiért az emberek szeretnek ideköltözni, ennek megtartása és tovább növelése ezért fontos feladat. A kertekben, és az utcák mentén is javasolt a lombos fák telepítése. A kertek kialakításánál a használati igényeknek megfelelő növénytelepítéseket összhangban kell megtervezni a településrész természetes növényállománynak összetételével és képével. Királyerdőt egykori királyi vadászbirtokként fenyők sokasága alkotta. Néhány koros példány máig számos kert megjelenését emeli. A fenyőfélék általában magasnövésűek, így a kert méretéhez igazított fajta megválasztása javasolt a szomszédos kertek benapozásának fenntartása érdekében. A Duna-parti településrész környezetében az ártéri galériaerők flórája a kertekben folytatódva szintén segíti az egységes városkép megőrzését. A növényfajok megválasztásánál a honos, nem allergizáló, és agresszívan nem terjedő fák és növényfajok alkalmazása javasolt. Telepítéskor figyelembeveendő, hogy szomszédos épület, kerítés mellé kerülő növényzet locsolása, növekedése során más tulajdonában ne keletkezzen kár, illetve ne gátolja a szomszédos telek használhatóságát, benapozását.

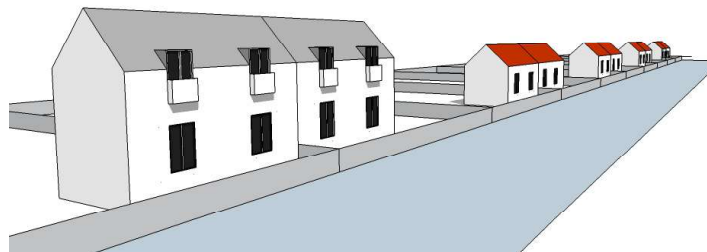
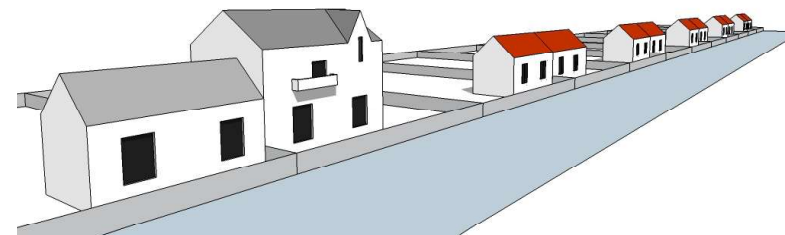
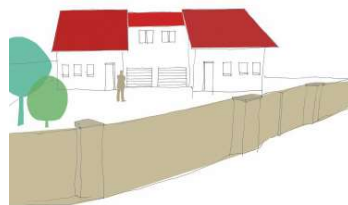

EMELETRÁÉPÍTÉS, TETŐTÉR, TETŐABLAK

A tetőtérbeépítés, az emeletráépítés igazodjon a meglévő épület eredeti homlokzati arányaihoz, és utcaképbe illeszkedő, a környezetében jellemző, kialakult karakterhez, magassághoz. Ahol az utca térfala épületmagasságok tekintetében közel azonos, ott az egységesség megőrzése érdekében az emeletráépítés a kialakult párkánymagassághoz igazodva épüljön.

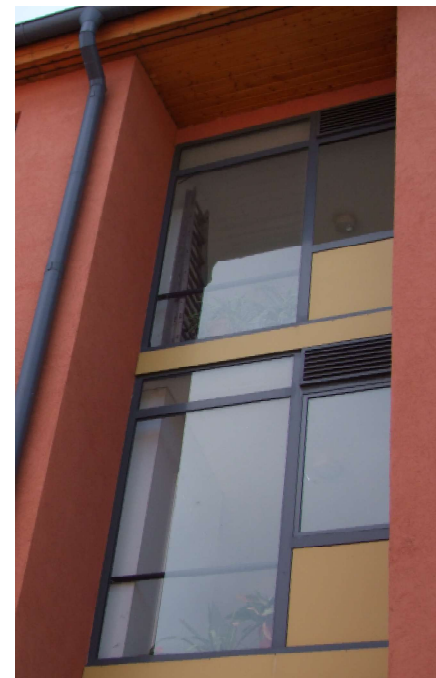
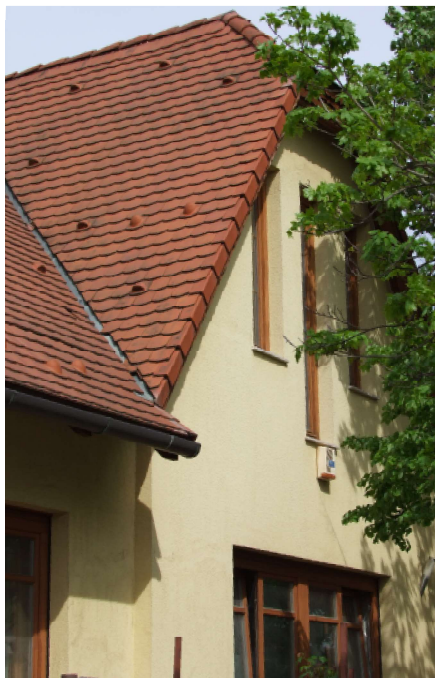
Tetőtérbeépítés esetén kerülni kell a nagyméretű tetőkiugrást, amely eltorzítja a homlokzati arányokat. Helyette tetősík ablak alkalmazása javasolt.

Az ikres beépítésű területeken felfelé terjeszkedő bővítés esetén a kialakult utcakép megbomlik, ha az emeletráépítés tervezésénél figyelmen kívül hagyják a csatlakozó ikerépületet. A beépítési módból adódóan minden bővítésnél, átépítésnél, vagy új épület építésénél a két telken álló épületek egységes épület képét kell, hogy mutassák. Ezt akkor is tartani kell, ha jelentős eltérés van a két épület magasságában. Biztosítani kell azt is, hogy ha a szomszédos épületet is bővítik, az csatlakozhasson az új épületrészekhez. A kialakításnál tekintettel kell lenni a gerincvonal és tetőhajlásszög csatlakozására is.

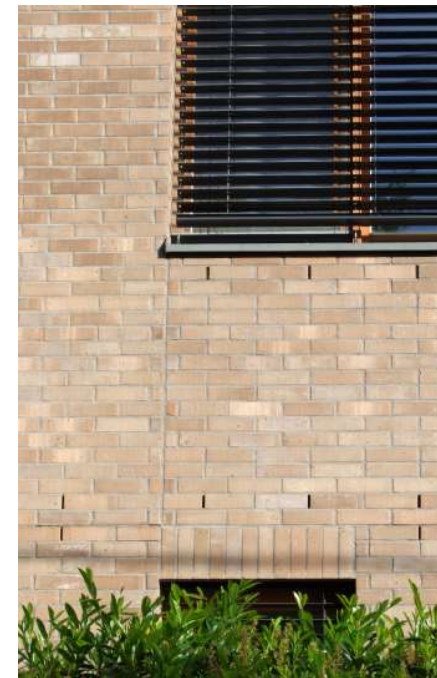
ABLAKOK

A nyílászárók elhelyezésénél, különösen az utcai homlokzatokon, törekedni kell az összefogott, egyszerű, ritmusos kiosztásra az alaprajz elrendezésének sematikus követése helyett. A különböző szinten elhelyezett nyílások élei igazodjanak egymáshoz. Az épület felújításánál az eredeti homlokzattagozatokat, ablakkeretezést kell megtartani a hagyományos utcakép karakterének megőrzése érdekében. Kertvárosi környezetben felújításnál, új épület építésénél javasolt a minőségi, korszerű szerkezetű, de hagyományos, fa vagy fém anyagú nyílászárók használata. Az eredeti, díszített profilú ablakok felújításánál érdemes figyelembe venni a Fővárosi Önkormányzat által kiadott segédlet útmutatásait. Társasházak esetében az erkélyek, ablakok cseréje, felújítása során az egyedi megoldások megbontják az eredeti homlokzat képét, ezért ezeket lehetőleg egy időben, egy terv alapján javasolt végezni.

HOMLOKZATKÉPZÉS, -TAGOLÁS TÖMEGFORMÁLÁS

Harmonikus, a hagyományos karakternek megfeleltethető tömegformálás javasolt, amely egyszerű, kevésbé tagolt, nem töredezett. Felhasználhatóak a környéken jellegzetes homlokzati tagolások, osztások, visszafogott, egyszerű eszközökkel megvalósítva. Csepelen jellemzőek a félig oromfalas, félig az utcával párhuzamos kialakítású lakóházak. Szintén jellemző a lakószoba kiugratott, íves fala, kidomborodó bádogfedéssel. A homlokzatkialakításban jellegzetesek az ablak- és oromfal-keretezések, valamint a téglaburkolat. A hagyományos homlokzati anyagok mellett lehetőség van a kortárs, építészetileg magas színvonalú anyagok használatára is, mint például a fémlemez burkolat. Ezek alkalmazása szintén támogatott, ha maga az épület tömege, homlokzata illeszkedik a kialakult karakterhez.

RÉSZLETEK

Az építészeti részletképzés a homlokzatot szépen tagolja, díszíti. A hagyományos díszek megőrzése, vagy önmagában az anyag minőségéből fakadó díszítő jelleg egyaránt magas építészeti minőséget sugall. Csepel ipartelepein és kertvárosaiban egyaránt hagyományos a téglaburkolat használata. Ezek eltakarása (pl. szigeteléssel) a részletképzés és eredetőrzés végett nem javasolt.

JELLEGZETESSÉGEK

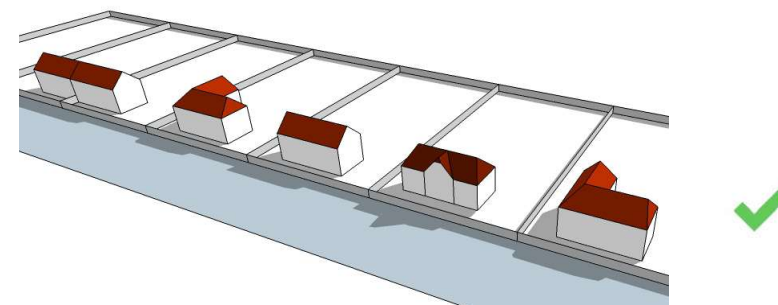
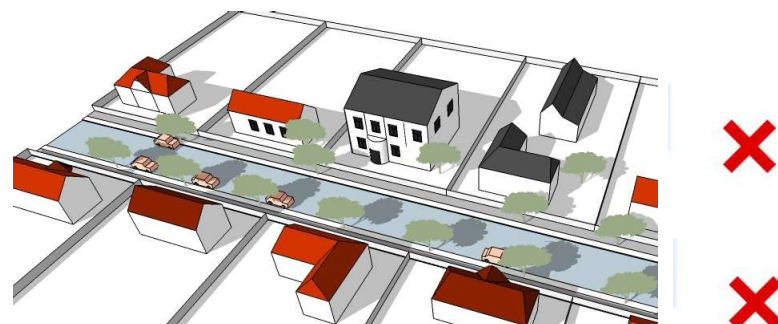
Csepel kertvárosias környezetében található eredeti lakóépületek értékes, megőrzésre érdemes jellegzetességei az utca felé, az azzal párhuzamos gerincű tetőből kiugratott oromfal és a benne keretezett változatos formájú padlásablakok. A saroképületek lecsapott, a gerincvonalnál nem, vagy éppen magasabb toronnyal kiemelt sarkai, a vakolatdíszek, nyíláskeretezések, a homlokzati síkból ívesen vagy tört vonalúan kiugratott lakószoba homlokzati fala és ezek domború bádogmíves lefedése, a falfülkék mind-mind a hagyományos helyi építészet eszköztárát bővítik.

ÉPÜLETSZÁM, LAKÁSSZÁM

Az elmúlt évek gyakori kedvezőtlen folyamata, hogy kertvárosi környezetben két lakóépület épül egy telken oly módon, hogy a második épület a telek hátsó felében kerül elhelyezésre. Ezt követően a használat során a telek leválasztásra kerül, így kvázi nyeles telek alakul ki. Ez a telepítés ellentmond a hagyományos beépítési elvnek, az egy telken egy ház kialakításnak, idegen a kertvárosi karaktertől, ezért mindenképp kerülendő. A megoldás korlátozza a szomszédos kertek használhatóságát, beárnyékolja azokat, kellemetlen átlátást eredményez és csökkenti a szabadidős céllal felhasználható kerti szabad teret, a fás beültetést ellehetetleníti. Amennyiben a telek méretéből fakadóan lehetőség nyílik több épület elhelyezésére, azt az utcaképbe illeszkedve a telek első felében kell elhelyezni. A kedvező utcakép érdekében a gépkocsi tárolását és egyéb mellékfunkciókat lehetőleg a lakóépülettel egy tömegben kell megoldani. Gépkocsi tárolásra gyakori az oldalkertben az épület falához épített tető. Ez a kialakítás kedvezőtlenül hat a településképre, ezért kerülendő szabadonálló és oldalhatáros beépítés esetén.

MAI PÉLDÁK

II. RÁKÓCZI FERENC ÚT 95-103.

Önkormányzati bérlakások, tervezője Csernyánszky Gábor, épült 2003-ban. Komplex fejlesztés keretében az elsők közt megvalósult többlakásos épület, mely máig példaként szolgál a sokszintes, városias beépítésre a városközponti földszintes és beépítetlen tömbök közt. A beépítés képlete két félnyeregvetős tömeg, egy hosszirányú (észak-déli), belső, sülylesztett parkolóközt fog közre, és ez az épülepár három, változó hosszúságú keresztzárnyal egészül ki. A tömegformálás jól tükrözi lakóépület jellegét, benne bérlakások találhatók. A homlokzat egyszerű, de a karakteres téglavörös vakolt homlokzata és a fémlemezfedésű félnyeregvetős a beépítésnek egyedi megjelenést kölcsönöz: egyszerű, olcsó eszközökkel éri el az építészeti színvonalas megjelenést, és hiányoktól mentes komfortos életteret nyújt. A tömbbel együttesen utcaszerű közlekedőket és folyósókat, és hátsó, nyugalmas, közös használatú kertet teremt, amely a lakóközösség együttélését, együttműködését elősegítő kedvelt színtérre alakul.

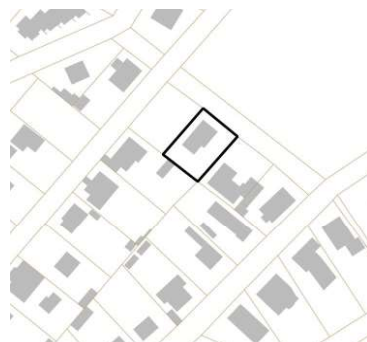

KATONA JÓZSEF UTCA 31.

Többlakásos társasház, tervezője Hlavács Károly, épült 2013 és 2016-ban.

A volt ELMŰ telep telkére két ütemben épült a két, egyenként 27 lakást és egy-egy üzletet tartalmazó lakóépület. A terv kihasználja a beépíthetőség mértékét, azonban az épületek között a meglévő fák megőrzésével sok zöldfelületet hagy, így levegős, élhető belső kert jön létre. Az épületek lapostetős kialakításúak, csak a lépcsőház tömbje záródik félnyeregteretével. A tömb megjelenése visszafogott, alkalmazkodik a Katona József utcai lakótelep egyszerű, arányos házaihoz. A színezés mértéktartó: a vajszerű és középbarna jól illeszkedik a területben megszokott meleg árnyalatokhoz. A sötétbarna téglaburkolat visszaidézi a kertvárosban hagyományos anyaghasználatot. A nyílászárók, erkélyek, jellegzetes, mégis arányosan tagolt homlokzatot jelenítenek meg.

FAGYÖNGY UTCA 5.

Egylakásos családi ház, tervezője Tuskán Péter és Menyes Péter, épült 2013-ban. Egyszerű, kompakt tömegformálású egylakásos lakóépület, egyszerű, kortárs építészeti eszközökkel megfogalmazva. Jól illeszkedik a kertvárosias környezetbe és közvetlen szomszédaihoz. Nem hivatkozó, ugyanakkor magas minőségével kitűnik a környező épületek közül. Kiemelendő a helyi hagyományokhoz igazodó, szépen kivitelezett téglaburkolat. A részletekig megtervezett megoldásokkal, természetes anyaghasználatával és jól válogatott kerti növényzettel visszacsatol a szomszédos szabadidőpark élővilágához.

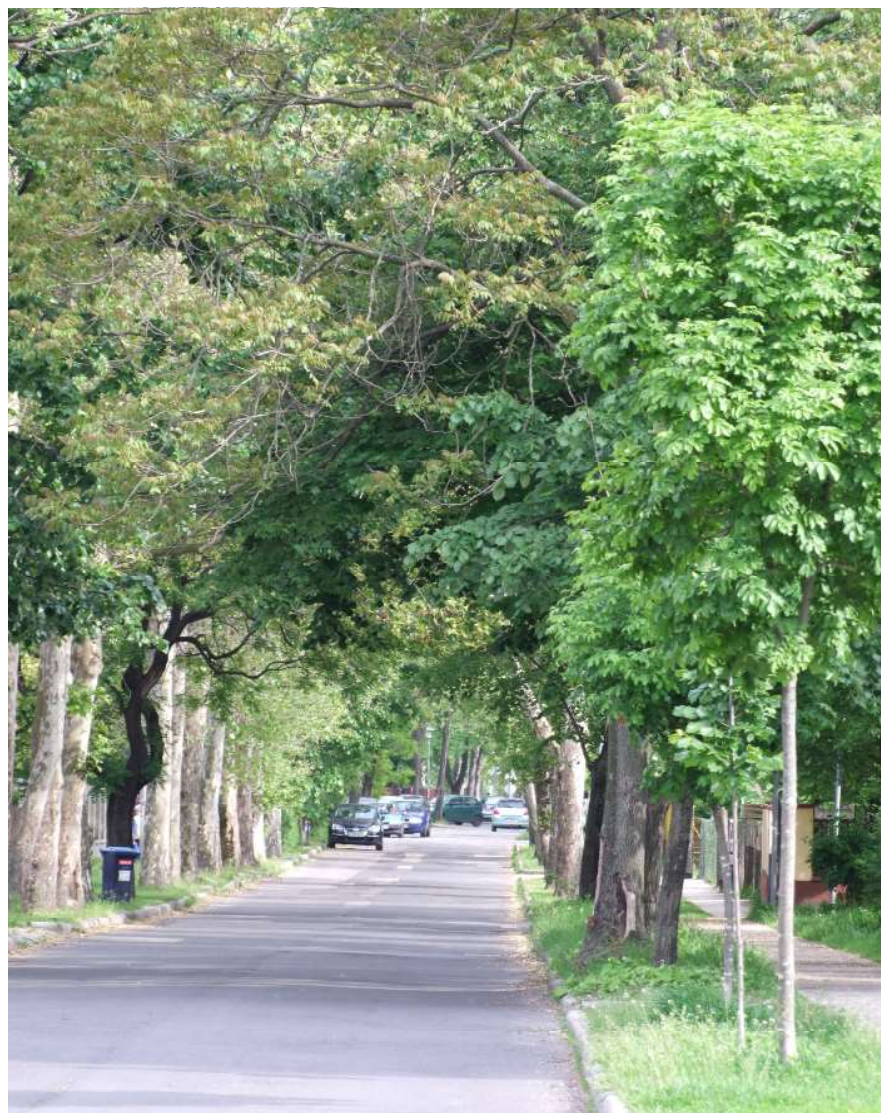
REKONSTRUKCIÓ, ÁTÉPÍTÉS

Az új építések mellett legnagyobb számban megjelenő építési tevékenység a családi házak bővítéséből, korszerűsítéséből fakadó igények szerint történik. A bővítés a telek adottságaihoz igazodva, a tömegarányok harmonikus megtartása mellett alakuljon. Az alkalmazott építészeti eszközök a korszerű technikák és anyagok használata mellett a meglévő adottságok, jellegzetességek megőrzésével, a régi elemekhez igazodóan történjen.

UTCÁK, TEREK

Közösségi szerepük, feladataik és helyzetük szerint az utcák és terek a településkép hangadó elemei. Ezért mindennemű tevékenység során elengedhetetlen, hogy az utcakép feltárulása mind a gyalogosok, mind a gépjárművekkel közlekedők és helyben élők számára vizuálisan befogadható legyen. A visszafogott, kulturált megjelenés igénye nem engedi meg a környezetéből kirívó, tolakodó épületek, építmények, reklámok, tájékoztató elemek, utcabútorok elhelyezését sem méretben, sem színhasználatban, vagy akár funkcióban. A közterületek rendezettsége megkívánja a közművek vezetékeinek elrejtését, a funkcióhoz, környezethez és forgalomhoz igazodó korszerű és célszerű világítás kialakítását, fenntartását. A zöldfelületek arányának növelése, a meglévők vitalizációja megfelelő növényzet megválasztásával és telepítésével a környezeti ártalmak mérséklésében elengedhetetlen szerepet játszik. A köztisztaság fenntartása a közterület, vagy közterületről látható kereskedelmi egységek, vendéglátóhelyek esetében különösen elvárt. Az utcák, terek hangulatát a karakternek megfelelően megválasztott, ahhoz illeszkedő utcabútorok, tájékoztató elemek, infrastruktúrához szükséges építmények, eszközök, berendezések is meghatározzák, ezért járulnak hozzá a településkép igényességéhez.

KÖZTERÜLETEK ÉPÍTMÉNYEI

A közterületek nyújtotta élettér minősége, az elérhető szolgáltatások tára és színvonala, a szabadidős tereinek használhatósága a város élhetőségének fokmérői. Az épületek közti terek a lakosság legfőbb találkozóhelyei. A közösségi igények kiszolgálását gyakran egyes szolgáltatások pavilonok, vendéglátó egységek közterületi kitelepülése látja el. Ezen építmények, teraszok, kitelepülések esetében is elsőrendű, hogy az utcák, terek elsődleges közösségi igényeit, használatát ne akadályozzák. Ennek érdekében a közterület-használat esetében néhány telepítési, minőséget biztosító elv betartása szükséges:

A közterület-használat a közterületet csak a szükséges mértékben vegye igénybe. A gyalogosközlekedés biztosítása a biztonságos, szabad közlekedési szélességet meghagyva legyen megoldott. A területlehetőlegkülönépitményalkalmazása nélkül, olyan módon kerüljön kialakításra, hogy a közlekedést ne akadályozza. Vendéglátó terasz kialakítás közvetlenül a homlokzat melletti kialakítással történjen. A kitelepedéssel, használattal együtt a zöldfelületek és használhatóságuk ne károsodjon, ellenben szépüljön. Az alkalmazott anyagok, szerkeze-

tek a közterület más irányú hasznosítása esetén annak károsítása nélkül elbonthatók legyenek. Az árnyékoló kialakítása inkább utcabútorként vagy berendezési tárgyként jelenjen meg, és ne önálló szerkezetként, valamint kerülni kell a túl alacsony, közlekedést akadályozó módon elhelyezett árnyékoló szerkezetet is. Különálló, túlépített, nehézkes, állandó, építmény hatású keltő szerkezet az utcaképbe nem való. Nehézkes, nagytömegű és térfogatú, környezetétől idegen anyaghasználatú bútorok, berendezések alkalmazása kerülendő. Épületgépészeti berendezések csak rejtetten helyezhetők el, valamint kerülni kell az elektromos kábelek felszínen, botlásveszélyes, akadályozó módon való vezetését. A kialakításnál fontos szempont legyen a tisztíthatóság. Kerülendő a nehezen tisztítható, karbantartható felületek alkalmazása. Lakókocsiból, járműből történő árusítás csak rendezvény időtartama alatt, ideiglenesen történhet. A kialakításhoz a Budapest Portál-programja keretében készült segédlet jó iránymutatóként alkalmazható.

Koronakert étterem

(etterem.hu/koronakert-etterem)

REKLÁMOK, CÉGÉREK

A reklámok elsődleges célja, hogy felkeltse a járókelők figyelmét, becsalogassák az üzletbe a vásárlókat, ezért rendszerint feltűnő, kirívó, megjelenésűek. A nyugalmas településképhez, a harmonikus utcaképhez az épített környezet elemeihez illeszkedő megjelenésű reklámok, üzletfeliratok járulnak hozzá. Az egységes településkép megőrzése, illetve kialakítása érdekében néhány alapelv betartásával esztétikussá válik a reklámelhelyezés:

A reklámok elhelyezése, megjelenése legyen összhangban a környezettel, az épület architektúrájával, színével, a közterület utcabútoraiával. Az épületen elhelyezett reklám igazodjon a homlokzati elemekhez, a nyílások ritmusához. Ne akadályozza az utca, vagy az épületek használhatóságát. Világító berendezések esetén, azok ne befolyásolják károsan az éjszakai városképet, ne okozzanak ártalmat a világítással. Csoportosan kialakított üzletek, üzletház esetében kedvező megjelenést ad, ha a reklámok mérete, színe, tipográfiája is összhangolt. A társasházakon a reklámfeliratok, cégtáblák megjelenítése az alsó két szintre korlátozódjon, az épület megjelenése védelmében.

Az elsősorban autóval megközelíthető kereskedelmi egységek előszeretettel állítanak fel az út mentén totemoszlopot. Ennek megjelenése azonban általában túl

rikító, és elűt a közterület utcabútoraitól, nem illeszkedik az utcaképbe. Használata lakóövezetek, kertvárosias, kialakult karakterű területeken nem javasolt.

Speciális fajtája a reklámoknak a bérbeadott reklámfelület, például óriásplakát, city light, buszmegállóban elhelyezett reklámfelületek. Ezek alkalmazása jelentősen rontja a településképet. Az ilyen típusú reklámot, ahol megengedett csak utcabútorokon, és információs célú berendezésen lehet elhelyezni.

Egyáltalán nem lehet elhelyezni reklámot a Csepeli Temető területén, a Duna-part mentén, a közművek műtárgyain, emlékművön, emléktáblán, műalkotáson és annak talapzatán, fásszárú növényzeten és favédőrácsra, utcai padra, korlátra, közút és járda felületén és védelem alatt álló épületen.

A kialakításhoz a Budapest Portálprogramja keretében készült segédlet jó iránymutatóként alkalmazható.

LAKÓTELEPEK SZÍNEZÉSE

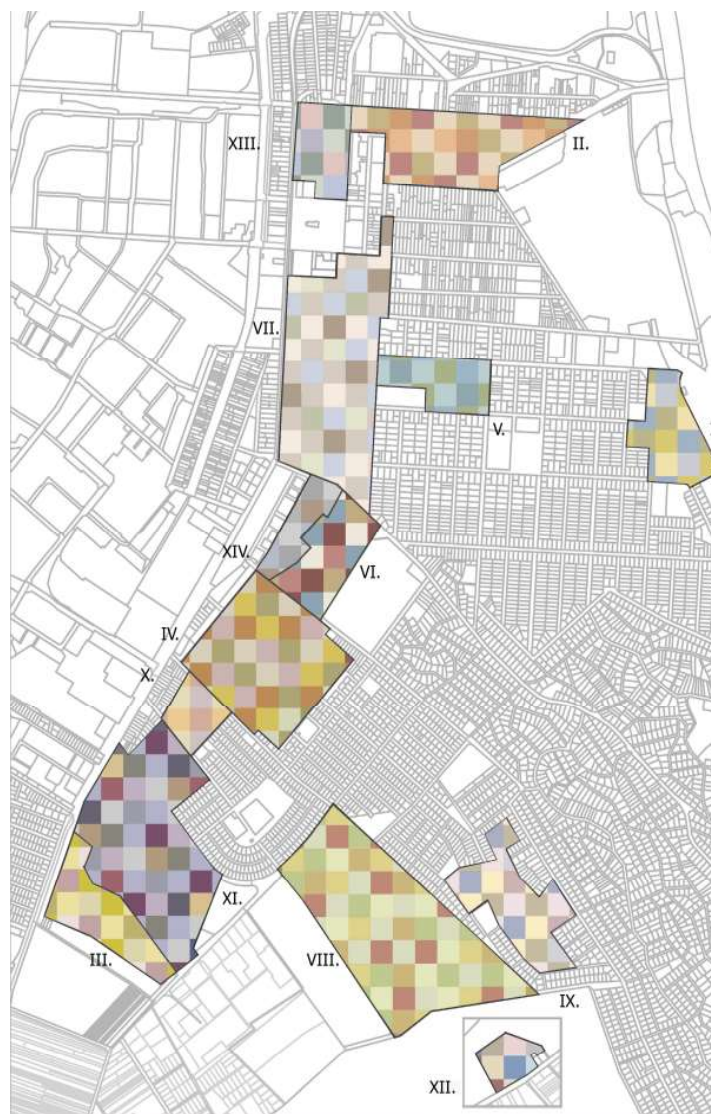
Csepel épületállományának jelentős részét lakótelepek adják, ennek következtében a településképre gyakorolt hatásuk meghatározó. A lakótelepi épületek életkorából fakadóan napjaink kihívása az esztétikai, gépészeti, energetikai korszerűsítése. A társasház-felújítások méretüknél és nagyságrendjükénél fogva a homlokzatok felújításával, színezésével a településképre markáns változással hatnak.

A panelépületek színezése, gondolkunk akár Csepel városközpontjára, takarékos és hatásos eszköz lehet Csepel arculatának pozitív alakításához, egyben a nívós élettér kialakításához. Csepelen a lakótelepek jól elkülönülő építészeti és szomszédsági egységeket jelentenek, mind-mind saját egyediséggel. Ezeket a jellegzetességeket megragadva az arculati kézikönyv ajánlásokat tesz a csepeli lakótelepek színezésére.

LAKÓTELEPEK SZÍNHARMONIÁI

Egy-egy lakótelep sajátos környezetet teremt az ott élők számára. Egy lakótelepen belül az épületek külső megjelenésre hasonlóak, vagy azonosak, közel egy időben készültek, a környező lakóteleptől valamilyen közös jellemző folytán többnyire elkülönülnek. A lakótelep az épületek közti közös terek, úszótelkek folytán összekapcsolódnak, lakói ugyanazt a parkot, parkolót, játszótérrel használják. Ilyen szomszédsági egységek különíthetők el például az építészeti karakter és a lakótelep építésének ideje alapján. Csepelen ez alapján tizennégy lakótelep különböztethető meg. Cél, hogy ezen kis szomszédságok összetartozásukat a közeljövőben várható épületszínezésekkel is kifejezzék, megjelenésüket összehangolják, úgy ahogy ez a tervezés időszakában is megtörtént. A következő térkép Csepel lakótelepeit a homlokzatszínezések szerinti összetartozó csoportokként jeleníti meg. A lakótelep-lehatárolásokon belül cél, hogy az egyes épületek színezései egymáshoz illeszkedő karakterjegyek, formavilág és színhasználat szerint valósuljanak meg.

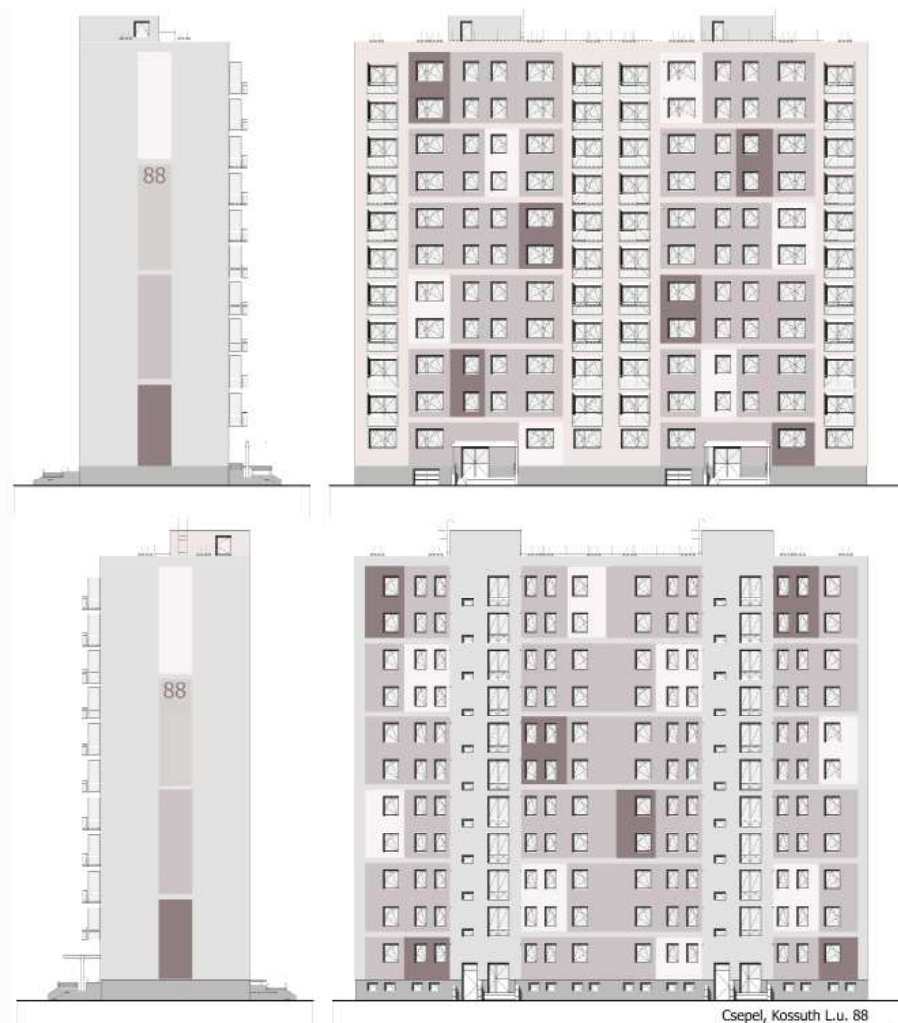
LAKÓTELEPEK

- I. Dunadűlő úti
- II. Ady Endre úti
- III. Krizantém utcai
- IV. Simon Bolívar
- V. Kertvárosi
- VI. Béke téri
- VII. Belvárosi
- VIII. Sétányok
- IX. Szent László u.
- X. Nap utcai
- XI. Rakéta utcai
- XII. Vízmű
- XIII. Templom utcai
- XIV. Kossuth Lajos u.

A SZÍNTERVEKRŐL

A színezési koncepció alapján a következő néhány példán keresztül kerül bemutatásra hogyan készíthető egy-egy épületre a lakótelepenként ajánlott színválasztékból igényes színterv. Ezek az épületek magasságához, típusához igazodó színezési megoldással, a tagozatokra, lábazatokra, erkélyekre, mellvédekre, bútufalakra, házszámokra mutatnak példát. Az egyes területekre az elhelyezkedésük, hangulati egyediségük alapján domináns színek határozhatók meg a lakótelepi tervlapok szerint. A színbeli identitást kifejező színek nem kizárólagosan, hanem színcsoportként jelennek meg domináló, testesebb formában, de mindig van pár ellenpontosító, kiegészítő árnyalat is az egyensúly miatt. Így a lakosság gyakorlatilag minden övezetben az alapszínek bármelyike közül választhat, de az ottani jellegzetes, erősebb színek máshol nem mindig szerepelnek a kínálatban. A színválasztékban a domináns színek jellemző árnyalatai kerültek kiemelésre, de a közöttük lévő átmenetek is jól illeszthetők a lakótelep színharmóniájához. Az alapszíneket az épület jellemző színeként, míg a kiegészítő színeket csak kisebb felületeken, tagozatokon javasolt alkalmazni. Igyekezni kell úgy koordinálni a felújításokat, hogy két egymás melletti, vagy közeli épület ne legyen azonos, mert így sérül a színek egyediséget kifejező jellege.

MINTA	0505-R10B
	2005-R10B
	3005-R10B
	4010-R10B
ALAPSZÍN	1500

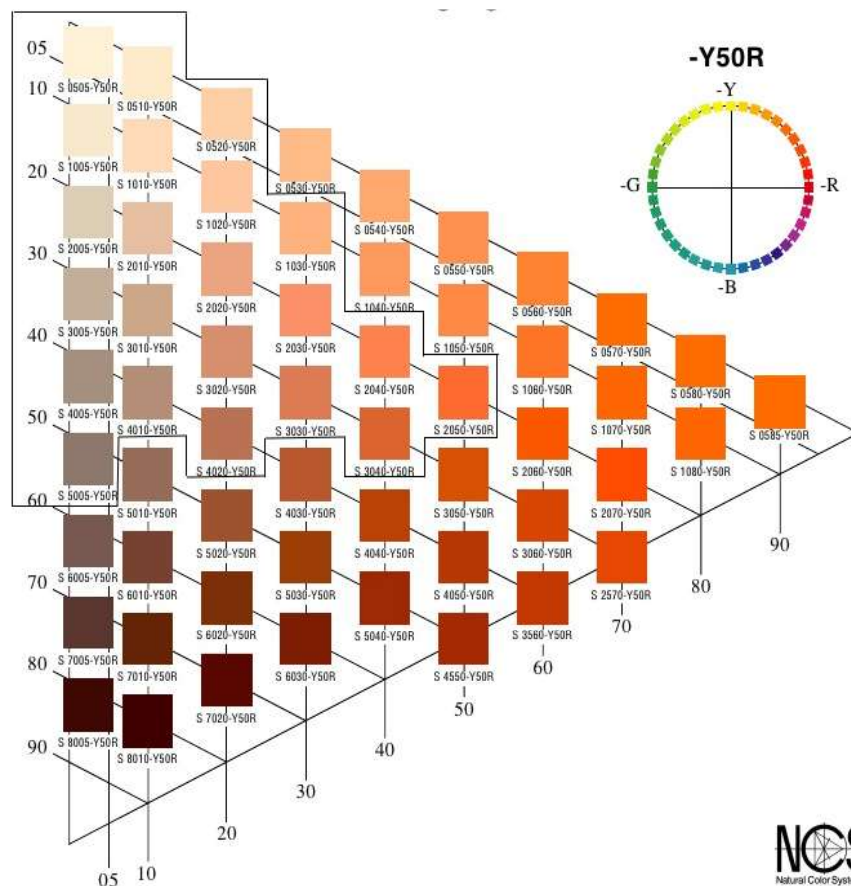
Minta készítési irányelvek:
 Erkélyes oldal: Minta felül az utolsó ablakos és a tetővel felezettől kezdődik horizontálisan az erkélyek és mellékletű ablakos felezettől indul.
 Ablakok közt 1/3-át - 2/3-át osztandó, kisebb ablakok közt felezéspontnál.
 Bütükön lévő házszám mögötti skálázás a kisebb ablakokat körülvevő minta szélessége.
 Lépesházak oldal: Mintázat teteje legelső ablakos és tetővel felezettől, ez a méret az oldalsó, csúszó függőleges, alapstruktúra csak csúszósága is.
 Tetőn lévő kugló tömbök szélessége mindig igazodik a minta.
 Ablakok közt általában 1/3-át részelt volt, középső részelt van két-két nagyobb ablak, amik közt 2/8-át - 5/8-át osztó volt a színi.
 Alapszín-szerű vízszintes csúszk mindenhol ablakok közt 1/3 rész szélesség.
 Bütükön lévő házszám alatti skálázás 4 tagú, / nincs 7 tagú törzsszála a festékgyártásnál / vízszint közepén egybe esik az emeleti közt vízszintes csúszással.

Csepel, Kossuth L.u. 88

SZÍNHASZNÁLAT

A homlokzatképzésnél alkalmazott vakolatok a természetben található kövek őrleményeiből származnak. A kő származékoknak van egy limitált színtelítettségük és sötétségük is, ezeken belül érzünk harmonikus színhatást. Ezért a vakolt homlokzati színek kiválasztásánál ezekre a természetes hatást keltő, világos, telítetlen és meleg színárnyalatokra szabad korlátozódni. A színek meghatározására többféle, tudományosan kidolgozott színrendszer létezik. Minden színrendszer koordináta rendszert használ, színméréssel dokumentált, és a szín kiválasztást különféle segédeszközök segítik például színminta-atlasz vagy szoftverek. A könyvben és a településképi bejelentési eljárások során a színek meghatározásakor a Natural Colour System (Természetes Színrendszer, rövid: NCS, gyártó: Skandináv Színintézet) alkalmazása történik. Az NCS technikailag a legmagasabb színvonalú szabványosított színmeghatározó rendszer, a bevonatgyártók a kódjaival dolgoznak, állítják elő és keverik ki a színárnyalatokat. Az NCS rendszer egy színskála-alapján alkalmas az épületek homlokzati színezésénél használható színek kiválasztásának módszertanának meghatározására. Az ezen a lapon lépcsőzetes vonallal lehatárolt színek azok, melyeket homlokzatok alapszínként

NCS- Nemzetközi színnyelv

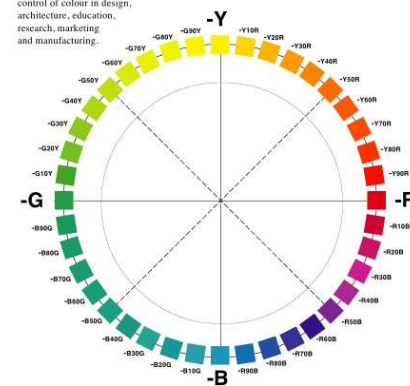

NCS - Natural Color System © © Scandinavian Colour Institute AB, Stockholm, Sweden 2000

NCS
Natural Color System®

javasolt használni. A lehatároláson kívüli színeket legfeljebb kis mértékben, kiegészítésként, illetve épülettagezatok, párkányok, lábazat esetében javasolt választani. Az itt látható lehatárolást kell alkalmazni az NCS színrendszer többi színre meghatározott színskála-lapján is.

NCS – the international language of colour
– for specification, communication and control of colour in design, architecture, education, research, marketing and manufacturing.

NCS
Natural Color System®

NCS - THE INTERNATIONAL LANGUAGE OF COLOUR © © SCANDINAVIAN COLOUR INSTITUTE AB, STOCKHOLM, SWEDEN 2000

MINTASZÍNEZÉS DUNADŰLŐ ÚTI LAKÓTELEP

„Fű-fa-virág-víz és jó levegő...”

Kellemes fekvése és a Duna közelsége a melegebb színek alkalmazását indokolja. Az uralkodó színek jellege a napfényes sárga, az arany zöldessárga a szabadságot, a nyarat és a természet frissességét hivatottak kifejezni. Az ellenpont a tompa narancs, vöröses-szürke és majdnem teljesen szürkés-lila, melyekre a kiegyensúlyozott hatás miatt van szükség. Két színcsoport jött létre egy harmónia rendszerben, egy szelídebb, pasztelles és egy dinamikusabb verzió, melyek felváltva használhatók kb. 50-50%-ban az övezet épületein. A színkártyák mérete kifejezi a kedvező felhasználási arányokat –sötétebb, ill. hűvösebb színekből kevesebb –melegebb, pasztell árnyalatokból több.

0510-Y10R 255-244-194	1010-G90Y 222-218-189	0505-G90R 225-228-233
1010-Y90R 232-215-127	2010-G90Y 200-196-158	1005-G90R 200-205-211

1020-Y10R 235-218-146	2010-G90Y 207-203-166	1010-R90B 215-220-223
2030-Y10R 205-185-88	3010-G90Y 176-172-124	2010-R90B 181-188-196
1005-R50B 229-221-232	1010-R10B 218-202-203	0505-Y60R 238-230-227
3005-R50B 175-170-176	3010-R10B 155-139-140	3005-Y60R 171-158-152

MINTASZÍNEZÉS RAKÉTA UTCAI LAKÓTELEP

„Fantázia és modernitás - galaktikus épületszínek a hatvanas évekből”

Csepel izgalmas, egyedi színezésű épületeit a telt alaptónusok és az erőteljes színű erkélyek jellemzik, így a színválaszték a meglévő színharmonia-típusok megtartását ajánlja. A sötét-szürkés alapszínek néha lilás és kékes árnyalatot is kapnak, amik a bolygó nevekkkel is kapcsolatban állnak asszociatív alapon. A később épült házgyári épületeknél is a meglévő árnyalatok követése ajánlott pasztell alapszínekben. A déli irányban található Krizantém utcai telep északi, szomszédos épületei is ehhez a különleges atmoszférához igazodnak.

4040-R 172-113-117	6005-R80B 130-134-145	5005-Y20R 141-133-120	5005-R20B 142-132-140	3040-G70Y 135-134-78
1040-Y 246-224-125	2040-Y10R 219-187-112	2040-Y30R 228-155-63	2050-Y70R 207-127-100	2010-G70Y 171-173-133
1010-R 224-216-214	0510-R80B 219-223-234	0505-Y20R 233-230-215	1010-R20B 202-200-203	0505-G70Y 228-227-209
3005-R 195-181-180	2010-R80B 185-192-208	2005-Y20R 160-155-159	4005-R20B 160-155-159	2005-G70Y 184-184-158

IMPRESSZUM

Budapest XXI. Kerület Csepel Önkormányzata

www.csepel.hu
1211 Budapest Szent Imre tér 10.
Telefon: 06 1 4276100

polgármester: Borbély Lénárd
polgarmester@budapest21.hu

mb. főpítész: Majoros Ágnes
foepitesz@budapest21.hu

SZERKESZTETTE: Majoros Ágnes
SZÖVEG: Hollainé Fekete Anna
Nagy Éva Júlia
Tóth László
Majoros Ágnes
GRAFIKÁK: Lechner Tudásközpont
Majoros Ágnes
SZÍINTERVEK: Dr. Tari Gábor
FOTÓ: Majoros Ágnes

Budapest, 2017.